

МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ И ОРУЖАНЕ СНАГЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Брошура

Брошура Министарства одбране и Оружаних снага БиХ

април 2011. године

издавач: Канцеларија за односе с јавношћу
Министарства одбране БиХ

за издавача: Ума Синановић

сарађују: Амела Мостарлић, Мирко Гашевић, Ахмед Ћуприја, Саид
Хуремовић, Јасмина Омербеговић, Миљан Јанковић и Земка Сеферагић.

лектор: Миодраг Филимоновић

Техничку припрему и штампање финансирао НАТО штаб у Сарајеву

Канцеларија за односе с јавношћу
Министарства одбране БиХ

адреса: Хамдије Крешевљаковића 98 – Сарајево

e-mail: info@mod.gov.ba

контакт телефон: 033/286-680, факс 033/286-685

web: www.mod.gov.ba

Босна и Херцеговина

Одбрамбена структура БиХ

Реформа одбрамбеног система у БиХ

У јулу 2001. године Предсједништво Босне и Херцеговине је јасно изразило одређење за укључење Босне и Херцеговине у европске и евроатлантске интеграције и НАТО програм Партнерство за мир, као и за provedбу потребних реформи одбрамбеног система и реорганизације оружаних снага. Имајући у виду ове циљеве, у протеклом периоду учињени су велики напори како би се створило окружење неопходно за успјешан процес реформи одбрамбеног система, постигла унутрашња стабилност, те створили услови за кредибилну кандидатуру за НАТО.

Хронологија важних активности у процесу реформе и формирања МО БиХ и ОС БиХ:

2002

- октобар – основан Генерални секретаријат Сталног комитета за војна питања, претеча Министарства одбране Босне и Херцеговине

2003

- мај – формирана Комисија за реформу одбране у БиХ
- децембар – донесен први Закон о одбрани БиХ којим је основано Министарство одбране Босне и Херцеговине

2004

- март – именован први министар одбране у Босни и Херцеговини, Никола Радовановић и његови замјеници Енес Бећирбашић, замјеник за политику и планове и Марина Пендеш, замјеница за управљање ресурсима
- мај – први пут изведена заједничка колективна вјежба јединица Војске РС и Војске ФБиХ
- јуни – одржан НАТО Самит у Истанбулу, на којем су шефови земаља и влада чланица Сјеверноатлантског савеза апеловали на БиХ да оствари “сталан напредак према успостави јединствених војних снага”
- јули – именовано 13 генерала ОС БиХ
- новембар – формирана Почасна јединица ОС БиХ

Састанак Комисије одржан крајем 2003. год.

Сусрет првог Министра одбране и његових замјеника са представницима војно-дипломатског кора у БиХ, 15.12.2004.

USEUCOM - Joint Contact Team Program
BK-04-38, UPOZNAVANJE SA ZAJEDNICKIM STABOM SAD
13-15 Juli 2004, Hotel "Italia", Sarajevo

Сусрет представника УСЕУЦОМ са новоименованим генералима ОС БиХ, 13.7.2004.

2005

- фебруар – донесена Одлука Предсједништва БиХ у којој се изражава одређење БиХ за чланство у НАТО
- март – донесен Закон о учешћу припадника ОС БиХ, полицијских службеника, државних службеника и других запосленика у акцијама подршке миру и другим активностима у иностранству
- мај – Предсједништво БиХ донијело одлуку о слању војника ОС БиХ у мисију подршке миру у Ираку
- јуни – у мисију подршке миру у Ираку упућена И ротација Јединице ОС БиХ за уништавање НУС-а
- децембар: – донесен други Закон о одбрани БиХ
- – донесен Закон о служби у ОС БиХ

2006

- јануар: – укинута ентитетска министарства одбране и војске
- запосленици из МО ФБиХ и МО РС постају запосленици МО БиХ
- укинута обавезно служење војног рока
- почиње се примјењивати нови јединствени буџет за одбрану на нивоу државе
- јули – донесена Одлука Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама ОС БиХ
- укупно 16 000 припадника, и то:
 - 10 000 професионалних војних лица
 - 1 000 цивила
 - 5 000 припадника резервног састава
- заступљеност народа у ОС БиХ:
 - Бошњаци 45,9%
 - Срби 33,6%
 - Хрвати 19,8%
 - Остали 0,7%
- децембар – Прва годишњица ОС БиХ
- децембар – пријем БиХ у НАТО програм *партнерство за мир*

2006 - 2007

- октобар 2006 – октобар 2007
- Транзиција персонала у МО и ОС БиХ
- 01.01.2006.године – 12 668 запослених
- 19.11.2007. године – 9 392 запослених

**Прво представљање
Почасне јединице ОС БиХ, 26.11.2004.**

**Церемонија испраћаја припадника I ротације
Јединице за уништавање НУС-а у Ираку, 1.6.2005.**

**Обиљежавање Прве годишњице
Дана ОС БиХ 01.12.2006.**

**Церемонија потписивања Оквирног документа НАТО
Програма ПфП у Бриселу, 14.12.2006.**

2007

- фебруар – именован други министар одбране у Босни и Херцеговини, Селмо Цикотић и његови замјеници Игор Црнадак, замјеник за политику и планове и Марина Пендеш, замјеница за управљање ресурсима
- март – БиХ потписала Споразум о размјени безбједносних информација са НАТО-ом
- мај – формирање Команде подршке
– формирање Команде за управљање персоналом
- јуни – формирање 4., 5. и 6. Пјешадијске бригаде
- септембар – формирање Бригаде Ваздушних снага и противваздушне одбране,
– формирање Бригаде тактичке подршке,
– формирање Команде за обуку и доктрину
- септембар – успостављен НАТО Координацијски тим Савјета министара БиХ
- октобар – формирање Команде логистике
- пријем БиХ у пуноправно чланство Организације министара одбране земаља Југоисточне Европе (СЕДМ)
- све команде и јединице ОС БиХ формиране и стациониране на локацијама дефинисаним Предсједничком одлуком о величини, структури и локацијама ОС БиХ из јула 2006. год.

**Церемонија поводом формирања
Бригаде тактичке подршке, 12.9.2007.**

**Сједница НАТО координацијског тима, предједава
господин Игор Црнадак, 10.10. 2007**

2008

- јануар – Предсједништво БиХ донијело Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о величини, структури и локацијама ОС БиХ (на основу Одлуке извршено је захтијevano предислоцирање команди и јединица, а у складу са Планом предислоцирања и размјештаја команди и јединица)
- фебруар – почела реализација пројекта обуке припадника ОС БиХ из састава свих бригада
- март – у Касарни “3. мај” у Добоју потписан Споразум о коначном располагању покретном војном имовином

**Церемонија потписивања
Споразума у Добоју, 27.3.2008.**

- април – НАТО Самит у Букурешту, Позив БиХ у “интензивирани” дијалог
- април – објављен први Јавни оглас за пријем војника у ОС БиХ
- јули – Примопредаја дужности начелника ЗШ ОС БиХ
- јули – донесена Одлука Предсједништва БиХ о структури Генералског кора у ОС БиХ
- август – у Ирак по први пут упућена И ротација Пјешадијске јединице ОС БиХ
- септембар - БиХ позвана у чланство Америчко-јадранске повеље
- децембар – званично окончано учешће ОС БиХ у операцији „Ирачка слобода“ доласком посљедње групе припадника ОС БиХ из Ирака

Пресс конференција чланова делегације БиХ по повратку са НАТО Самита у Букурешту, 4.4.2008.

Церемонија поводом примопредаје дужности начелника ЗШ ОС БиХ, 21.7.2008.

Церемонија испраћаја припадника I ротације Пјешадијске јединице у Ирак, 14.8.2008.

Свечани дочек поводом повратка 8. ротације Јединице за уништење НУС-а и 1. ротације Пјешадијске јединице, 15.12.2008.

- јануар – донесена Одлука Предсједништва БиХ о упућивању 10 официра Оружаних снага Босне и Херцеговине у штабну Команду мисије Снага међународне безбједносне помоћи (ИСАФ) у Исламску Републику Авганистан
- март - потписивањем Споразума о учешћу ОС БиХ у мисији ИСАФ у Авганистану и Финансијског споразума, БиХ постала чланица Мисије ИСАФ
- март – упућивањем 2 официра у Авганистан - контингент данских Оружаних снага, 25.03.2009. године званично почело извршење мисије ИСАФ
- април – војни дио Мисије БиХ при НАТО-у у Бриселу званично отпочео са радом 01.04.2009. године
- април – донесена Одлука о изради стратешког документа „Преглед одбране“ (27.04.2009.)
- мај – потписивањем Споразума о уласку БиХ у НАТО кодификациони систем (NCS), БиХ прихвата принципе, процедуре и политике NCS и добија могућност приступа НАТО систему кодификације и кориштења успостављених база података

Сједница Предсједништва БиХ, 05.01.2009.

Потписивање споразума у Бриселу, 11.03.2009.

Мисија БиХ при НАТО- у у Бриселу

Потписивање Споразума, 14.05.2009.

- јуни – потписан Споразум о сарадњи између Министарства одбране БиХ и Министарства безбједности БиХ у области реаговања на природне и друге несреће

Потписивање Споразума, 29.06.2009.

- јули – успостављена институција парламентарног војног повјереника доношењем Закона о парламентарном војном повјеренику Босне и Херцеговине (07.07.2009.)

**Уручивање сертификата СТАНАГ тиму
ОС БиХ, 14. 07. 2009**

- јули – испуњен први партнерски циљ за улазак БиХ у НАТО – Партнерски циљ G-0355-I представља језичке стандарде

Церемонија отварања Оперативног центра, 05.08.2009

- август - отворен Оперативни центар за командовање и контролу у институцијама одбране БиХ

- септембар – одржана вјежба “Здружени напор 2009”. Више од 435 учесника из 27 земаља свијета и земља домаћин БиХ, имали су могућност тестирања глобалне телекомуникацијске интероперабилности

**Сајт вјежбе „Здружени напор 2009“,
касарна „Козара“, Бања Лука 04-17. 09. 2009.**

- септембар – упућено 8 официра ОС БиХ у извршење мисије ИСАФ у Авганистан, у саставу контингента Оружаних снага СР Немачке
- октобар - БиХ предала апликацију за приступање Акцијском плану за чланство (МАП)
- октобар – церемонија затварања НАТО ТФ за БиХ и отварања Регионалних транзицијских центара МО БиХ
- новембар – одржан састанак министара Америчко-Јадранске повеље

2010

- март – престала професионална војна служба за 300 војника припадника ОС БиХ, којима су истекли војни уговори у ОС БиХ
- април – донесена Одлука о успостављању сарадње Босна и Херцеговина - НАТО на нивоу МАП-а

Предаја апликације, Брисел 02.10.2009.

Потписивање протокола о ангажовању ИОМ-а у РТЦ, 28.10.2009.

Министарски састанак А-5, 17-18.11.2009.

НАТО Самит у Талину (Естонија), 22-23.04.2010.

- мај – донесена Одлука о НАТО Перспектива програму

- јули – закључен први циклус IPAP-а за 2008-2010.

- јули – донесена Одлука Предсједништва БиХ о упућивању 45 припадника Оружаних снага Босне и Херцеговине у мисију Снага међународне безбједносне помоћи (ИСАФ), (27.07.2010.)

- октобар – у мисију ИСАФ у Авганистан упућена прва ротација Пјешадијске јединице ОС БиХ

- новембар – представљен НАТО Перспектива програм

НАТО ХQ, Брисел, 14.07.2010.

Церемонија испраћаја, војна база „Дубраве“, 15.10.2010.

Парламентарна скупштина БиХ, 18.11.2010.

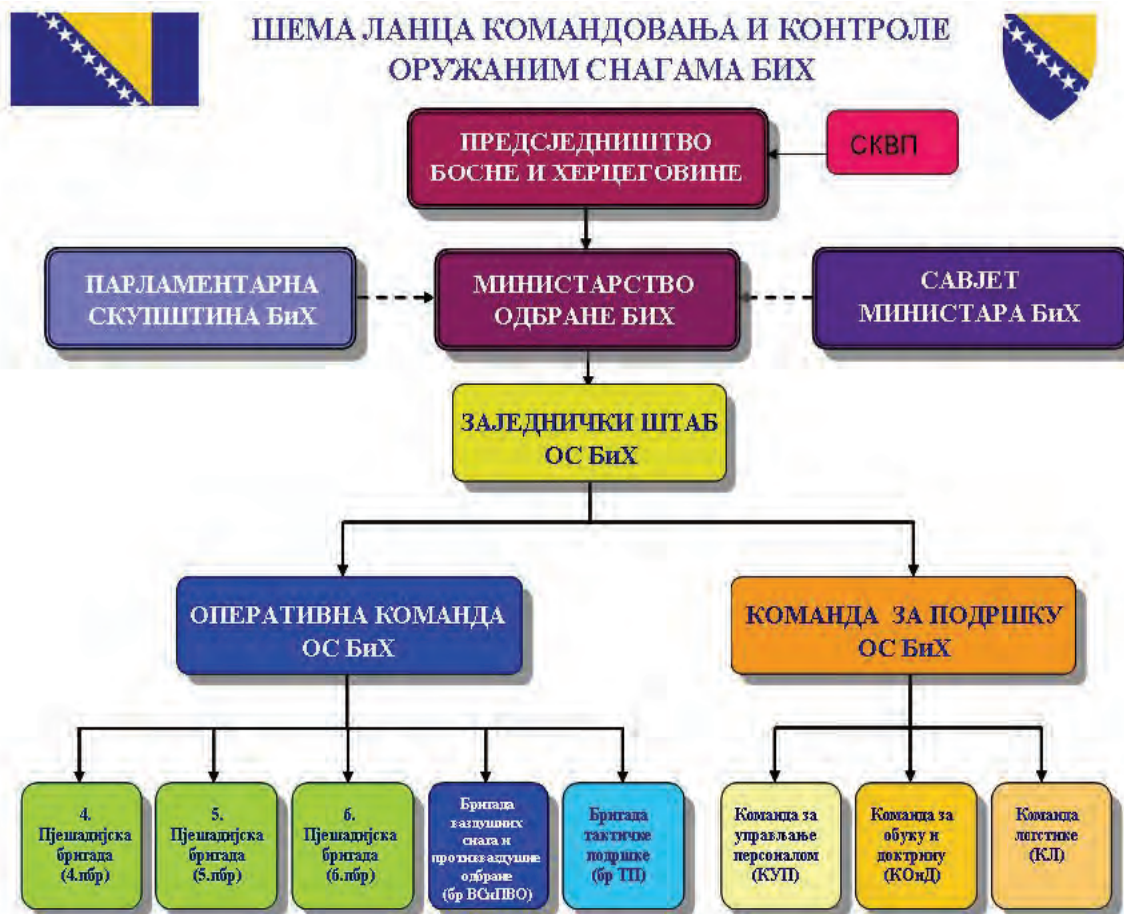
2011

- фебруар – организација 51. Свјетског војног првенства у скијању

Олимпијске планине Јахорина, Игман, Бјелашница, 21-26.02.2011.

Шема ланца командовања и контроле Оружаним снагама БиХ

Предсједништво БиХ

– има врховну команду и контролу над ОС БиХ

Парламент БиХ

– има демократску и парламентарну контролу над ОС БиХ

Министарство одбране БиХ

– управна организација задужена за цјелокупну стратегију и политику одбране

Заједнички штаб ОС БиХ

– задужен да преточи политику МО у детаљне планове

– одговоран за планирање, организовање и провођење директива и наредби министра одбране

Оперативна команда ОС БиХ

– има команду над свим бригаама и мобилним јединицама
– има примарну одговорност за реализацију планова који се односе на операције и колективну теренску обуку

Команда за подршку ОС БиХ

– управља персоналом, логистиком и обуком

Министарство одбране БиХ

Надлежности:

- стварање и одржавање одбрамбеног капацитета, како би се обезбиједила заштита суверенитета, територијалног интегритета, политичке независности и међународног субјективитета БиХ,
- надзор над свим аспектима Оружаних снага БиХ,
- представљање Босне и Херцеговине у међународним односима везано за питања одбране,
- израду, преглед и ажурирање одбрамбене политике Босне и Херцеговине коју одобрава Предсједништво БиХ,
- израду и одобравање политика и прописа у погледу организације, администрације, обуке, опремања и употребе Оружаних снага БиХ,
- обезбјеђење да Босна и Херцеговина поштује међународне обавезе везано за питање одбране,
- активирање јединица резервног састава и категорија резервиста за све операције, изузев планиране обуке,
- размјештај или употребу било којег дијела Оружаних снага ван Босне и Херцеговине за све операције или активности обуке,
- издавање инструкција начелнику Заједничког штаба Босне и Херцеговине за употребу или размјештање било које јединице Оружаних снага унутар Босне и Херцеговине за потребе које нису обука,
- успостављање поступака за одобравање војне помоћи цивилним властима у случају природних катастрофа и несрећа, по овлаштењу даном од Предсједништва БиХ,
- установљавање поступака који обезбјеђују транспарентност дужности Министарства одбране, остале законске надлежности.

Оружане снаге БиХ

У складу са Законом о одбрани Босне и Херцеговине, Оружане снаге БиХ су професионална, једна војна сила коју организује и контролише Босна и Херцеговина. Оружане снаге, као институцију БиХ, чине припадници из реда сва три конститутивна народа и реда осталих, у складу са Уставом и законима БиХ. Босна и Херцеговина организује, развија и од-

ржава војни капацитет и спремност Оружаних снага ради обезбјеђења суверенитета, територијалне цјеловитости, политичке независности и међународног субјективитета БиХ, ради унапређења циљева спољње политике БиХ, испуњења међународних обавеза БиХ, као и заштите држављана БиХ.

Мисија ОС БиХ:

обезбјеђење суверенитета, територијалне цјеловитости, политичке независности и међународног субјективитета БиХ, унапређења циљева спољње политике БиХ, испуњења међународних обавеза БиХ, заштита држављана БиХ.

Задачи ОС БиХ:

учешће у операцијама колективне безбједности, у операцијама за подршку миру и самоодбрани, укључујући и борбу против тероризма, пружање војне одбране БиХ и њеним држављанима у случају напада, помоћ цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће, противминско дјеловање у БиХ, испуњење међународних обавеза БиХ

Професионална војна лица:

генерали, официри, подофицири, војници

Припадници резервног састава:

резервни генерали, резервни официри, резервни подофицири, резервни војници

Видови ОС БиХ:

Копнена војска, Ваздухопловство и противваздушна одбрана

Родови ОС БиХ:

Пјешадија, Артиљерија, Артиљеријско-ракетне јединице противваздушне одбране, Оклопно-механизоване јединице, Авијација, Инжињерија, Веза, Атомско биолошко хемијска одбрана, Електронско извиђање и противелектронска одбрана, Ваздушно осматрање и јављање, Војнообавјештајни

Локације и установе јединица ОС БиХ:

ЗАЈЕДНИЧКИ ШТАБ ОС БиХ – Сарајево

Оперативна команда ОС БиХ – Сарајево

Пјешадијска бригада (4.пбр) – Чапљина

Пјешадијска бригада (5.пбр) – Тузла

Пјешадијска бригада (6.пбр) – Бања Лука

- Пјешадијски батаљони – Бања Лука, Бихаћ, Бијељина, Билећа, Чапљина, Кисељак, Ливно, Орашје, Приједор, Тузла, Устиколина, Зеница

- Артиљеријски батаљони – Добој, Мостар, Жепче

Бригада ваздушних снага и противваздушне одбране – Бања Лука

- Батаљон противваздушне одбране – Сарајево

- Батаљон ваздушног осматрања и јављања – Бања Лука

- Батаљон за ваздухоопловну подршку – Бања Лука, Сарајево

Бригада тактичке подршке – Сарајево

- Батаљон везе – Пале

- Инжињеријски батаљон – Дервента

- Војно обавјештајни батаљон – Сарајево

- Деминерски батаљон – Травник

- Батаљон војне полиције – Сарајево

- Оклопни батаљон – Тузла

Команда за подршку ОС БиХ – Бања Лука

- Команда за управљање персоналом – Бања Лука

- Команда за обуку и доктрину – Травник

- Команда логистике – Добој

Батаљони логистичке подршке – Бања Лука, Чапљина, Тузла, Сарајево

Персонална попуна Оружаних снага БиХ

Одлуком Предсједништва Босне и Херцеговине о величини, структури и локацијама Оружаних снага Босне и Херцеговине регулисано је да ОС БиХ имају укупно **16 000** припадника, и то:

- ПВЛ -----	10.000
(официри, подофицири и војници)	
- ЦП -----	1.000
- припадници резервног састава -----	5.000

Истом одлуком је дефинисана и национална заступљеност:

- Бошњака 45,90% или 4826 лица
- Срба 33,60% или 3533 лица
- Хрвата 19,80% или 2084 лица и
- остале националности 0,70% или 74 лица

ЧИНОВИ У ОРУЖАНИМ СНАГАМА БИХ

а. Ознаке чинова генерала на јединственој теренској униформи

генерал пуковник
(ОФ-8)

генерал мајор
(ОФ-7)

бригадни генерал
(ОФ-6)

б. Ознаке чинова виших официра на јединственој теренској униформи

бригадир
(ОФ-5)

пуковник
(ОФ-4)

мајор
(ОФ-3)

ц. Ознаке чинова официра на јединственој теренској униформи

капетан
(ОФ-2)

поручник
(ОФ-1)

потпоручник
(ОФ-1)

д. Ознаке чинова подофицира на јединственој теренској униформи

водник
(ОП-5)

старији водник
(ОП-6)

старији водник
I класе (ОП-7)

заставник
(ОП-8)

заставник
I класе (ОП-9)

е. Ознаке чинова војника на јединственој теренској униформи

војник
(ОП-1)

војник I класе
(ОП-2)

каплар
(ОП-3/4)

ф. Ознаке чинова војних имама на јединственој теренској униформи

батаљонски имам
(ОФ-2)

бригадни имам
(ОФ-3)

штабни имам
(ОФ-4)

главни имам
(ОФ-5)

г. Ознаке чинова војних свештеника на јединственој теренској униформи

батаљонски
свештеник (ОФ-2)

бригадни
свештеник (ОФ-3)

штабни свештеник
(ОФ-4)

главни свештеник
(ОФ-5)

х. Ознаке чинова војних капелана на јединственој теренској униформи

батаљонски
капелан (ОФ-2)

бригадни
капелан (ОФ-3)

штабни
капелан (ОФ-4)

главни капелан
(ОФ-5)

Пријем младих војника у професионалну војну службу у Оружане снаге БиХ

Одлуком Предсједништва БиХ о величини, структури и локацијама ОС БиХ, дефинисано је да ОС БиХ имају 10.000 професионалних војних лица и то 50% војника, 30% подофицира и 20% официра.

Законом о служби у ОС БиХ дефинисана је максимална дужина трајања службе војних лица у Оружаним снагама БиХ, и то:

- а) официра - 30 година, али најдуже до 55. године живота,
- б) подофицира - 30 година, али најдуже до 50. године живота и
- ц) војника - 15 година, али најдуже до 35. године живота).

Приликом ступања у ОС БиХ будући војници

потписују уговоре на 3 године, са могућношћу продужетка уговора до 35 година живота или укупно 15 година службе у ОС БиХ. Динамика пријема младих војника у професионалну службу у ОС БиХ координирана је са динамиком процеса отпуштања персонала из ОС БиХ. Министарство одбране БиХ је до сада расписало четири јавна огласа за пријем војника у професионалну војну службу и то: 27. 03. 2008. године за 300 позиција; 22. 07. 2009. године за 600 позиција; 09. 07. 2009. године за 1.200 позиција и 16. 08. 2010. године за 600 упражњених позиција у Оружаним снагама БиХ. У циљу одржавања оперативних способности ОС БиХ и попуњења упражњених формацијских мјеста, а по расписаним Јавним огласима о пријему војника у ОС БиХ, након завршетка основне војне обуке у трајању од 3 мјесеца, у ОС БиХ закључно са 01. 01. 2011. године,

укупно је примљено 1.993 млада војника, од којих су 140 жене. Пријемом у Оружане снаге БиХ, младим војницима пружа се низ могућности за дугогодишњи ангажман у Оружаним снагама БиХ, а Министарство одбране и Оружане снаге БиХ приближавају се НАТО стандардима о просјечној старости војника у Оружаним снагама. Истовремено, замјењује се досадашњи персонал којем, због неопходности примјене законских рјешења у области одбране, уговори о служби у ОС БиХ не могу бити продужени.

У току су активности у складу са Оперативним планом провођења активности избора и пријема војника у ОС БиХ у 2010. и 2011. години, а по четвртог Јавном огласу расписаном 16.08.2010.године. У складу са Оперативним плановима провођења активности избора и пријема војника у ПВС и пројекције буџета за 2011.годину, у току 2011.године пријем војника у ПВС на основу Јавног огласа од 16. 08. 2010. године планиран је 01.05. и 01.09.2011.године. Тестирање 5.592 пријављених кандидата провеле су подкомисије на локацијама Сарајево, Бања Лука, Тузла и Чапљина. Имајући у виду велики број пријављених кандидата из сва три конститутивна народа и осталих националности, који је осигуравао квалитетан избор још двије класе кандидата за обуку и пријем у војну службу, а на приједлог ЗШ ОС БиХ, Одлуком МО БиХ од 09.12.2010.године о наставку избора и упућивања кандидата по Јавном огласу о пријему војника у ПВС у ОС БиХ од 16.08.2010.године, одобрен је избор и упућивање кандидата на основну војну обуку треће и четврте групе по 300 кандидата, односно проширење Јавног огласа са 600 на 1.200 кандидата .

Активности Босне и Херцеговине у оквиру механизма сарадње и партнерства са НАТО-ом

Индивидуални партнерски програм Босна и Херцеговина (IPP) - НАТО

Индивидуални партнерски програм (IPP) представља оперативно превођење циљева наведених у Презентацијском документу Босне и Херцеговине (*Presentation document - PD*) и Партнерских циљева договорених са НАТО-ом током *PARP* процјене. На основу *Евроатлантског партнерског радног програма* (*Euroatlantic Partnership Work Plan - EAPVP*), све земље чланице НАТО програма «Партнерство за мир» (*Partnership for Peace - Pfp*) израђују IPP. IPP обухвата период од двије године, али се врши његово ревидирање и ажурирање сваке године, односно израђује се за сваку календарску годину. EAPVP садржи понуду догађаја и активности НАТО-а за наредну годину у којима је дозвољено учешће земаља чланица Pfp-а. IPP предлажу земље чланице Pfp-а и садржи текстуални и табеларни дио, те исти одобрава *Одбор политичко-војног комитета Pfp-а* (*Political Military Steering Committee on Partnership for Peace - PMSC*). Босна и Херцеговина користи овај механизам сарадње од 2007. године, када је израђен и реализован први IPP.

IPP за 2010. годину садржавао је следеће:

- Укупно догађаја: 180
- Реализовано догађаја: 127
- Подручја сарадње: 22

IPP за 2011. годину садржи укупно 194 догађаја. За први квартал 2011. године планирано је да се реализује 46 догађаја. IPP за 2011. годину обухвата 27 области сарадње.

Индивидуални партнерски акциони план Босна и Херцеговина (IPAP) - НАТО

Сарадња Босне и Херцеговине и НАТО-а на нивоу *Индивидуалног партнерског акционог плана (IPAP)* је један од најзначајнијих механизма партнерских односа, посебно у областима продубљивања међусобне сарадње и провођења реформских процеса неопходних за стварање предуслова за пријем у НАТО, а обухвата: 1) По-

литичка и безбједносна питања, 2) Одбрамбена и војна питања, 3) Питања везана за информисања шире јавности, науку, заштиту животне околине, те планирања одговора на ванредне ситуације, 4) Административна питања, питања безбједносне заштите и ресурса. Босна и Херцеговина је приступила IPAP-у у 2007. години, с тим да је практично коришћење овог механизма сарадње са НАТО-ом отпочело почетком 2008. године. Непосредно након приступања НАТО *Координационог тима Савјета министара Босне и Херцеговине (NKT VM Босна и Херцеговина)*, као надлежно национално тијело за питања НАТО интеграцијског процеса Босне и Херцеговине, започео је процедуру израде *Презентацијског документа IPAP-а*, као и *Акционог плана IPAP-а*, чија сублимација представља сам документ IPAP-а првог циклуса, а којим су дефинисани циљеви сарадње Босне

и Херцеговине и НАТО-а у периоду 2008-2010. година. Након усаглашавања документа IPAP-а са НАТО-ом (НАТО штабом у Бриселу), документ је усвојен на нивоу НАТО-а у септембру 2008. године, чиме је формално почела имплементација првог циклуса сарадње Босне и Херцеговине и НАТО-а, на нивоу IPAP-а.

Имплементација првог циклуса IPAP окончана је закључно са 2009. годином, при чему су НАТО чланице, процјењујући степен имплементације, изразиле задовољство оствареним резултатима и напорима које је Босна и Херцеговина учинила у оквиру IPAP-а, али је, такође, скренута пажња на потенцијалне проблеме који се могу јавити у наред-

ним периодима имплементације, а тичу се, прије свега, питања државне имовине (перспективних војних локација) и структуре војног буџета (недовољна средства за даљи развој и опремање Оружаних снага Босне и Херцеговине). Одмах по окончању имплементације првог циклуса IPAP-а, надлежна министарства и институције Босне и Херцеговине приступили су изради приједлога документа IPAP-а који дефинише сљедећи циклус сарадње са НАТО-ом, у периоду 2011-2013. година. Приједлог је, након дужег времена усаглашавања са НАТО-ом током 2010. године, коначно израђен током јануара 2011. године и прослијеђен на одобравање на нивоу НАТО-а. Процедура усвајања од стране *Северноатлантског савјета (North Atlantic Council – NAC)* окончана је у фебруару 2011. године, након чега ће бити проведене законске процедуре усвајања и одобравања документа на националном нивоу, односно на нивоу Савјета министара и Предсједништва Босне и Херцеговине, чиме ће иу фор-

малном смислу бити окончана ауторизација сарадње са НАТО-ом у оквиру IPAP-а за период 2011 - 2013. година. У међувремену, ако се питање књижења перспективних војних локација за потребе Оружаних снага Босне и Херцеговине позитивно ријеша до септембра 2011. године, (а што је предуслов за активирање сарадње са НАТО-ом на нивоу MAP-а), онда ће и имплементација другог циклуса IPAP-а бити «превремено» окончана и прећи ће се на имплементацију обавеза и циљева сарадње Босне и Херцеговине и НАТО -а у оквиру MAP-а.

Интензивирани дијалог (ИД) Босна и Херцеговина - НАТО

Цијенећи позитиван тренд у реализацији обавеза Босне и Херцеговине које произилазе из НАТО програма «Партнерство за мир» (ПфП), као и постигнуте резултате у процесу стварања неопходних претпоставки за приступање

НАТО-у, земље чланице НАТО-а су на Самиту НАТО-а, одржаног у Букурешту априла 2008. године, позвале Босну и Херцеговину на проширење сарадње на нивоу *Интензивираног дијалога (ИД)*. ИД суштински представља фазу односа између земље аспиранта за чланство у НАТО-у и НАТО-а, која је фокусирана примарно

на очекивања НАТО-а од земље аспиранта у областима спољне и унутрашње политике, при чему се спроводе међусобне интензивне консултације и преговори о политичким, војним, правним, економским и безбједносним питањима везаним за евентуално чланство у НАТО-у земље аспиранта. У хронолошком погледу, ИД претходи фази међусобне сарадње на нивоу МАП-а, која потом евентуално води до пуноправног чланства земље аспиранта у НАТО-у. Консултације се спроводе на основу *Иницијалног документа за дискусију у области ИД (ИДП)*, који представља презентацију циљева које партнерска земља планира реализовати у сврху даљег продубљивања међусобне сарадње и провођења унутрашњих реформских процеса. На основу прихваћене верзије ИДП-а, у септембру 2008. године у Бриселу је одржан први састанак представника Босне и Херцеговине и НАТО експерта за ИД, чиме су званично отпочеле консултације у области ИД-а, а уједно је и дефинисан начелан План консултација по појединим поглављима ИД-а.

Босна и Херцеговина је, закључно са јуном 2009. године, успјешно окончала поменуте консултације и тиме учинила још један значајан корак ка чланству у НАТО-у.

Процес планирања и ревизије (PARP)

Босна и Херцеговина је, у оквиру *Презентацијског документа Босне и Херцеговине*, којег је предала НАТО-у по пријему у ПфП, преузела обавезу развијања различитих механизма интерактивне сарадње са НАТО-ом, а један од њих је и *Процес планирања и ревизије (PARP)*. PARP је механизам који омогућава идентификацију снага и способности партнерске земље који могу бити на располагању НАТО-у у погледу вјежби и НАТО вођених операција, те планирање развоја ових способности и капацитета. Користи се и као један од главних механизма за вођење и процену одбрамбеног и војног напретка у реформама. Осим тога, учествовање партнерске земље у PARP-у је и предуслов за приступање МАП-у. У оквиру PARP-а, партнерска

земља треба прво да припреми тзв. PARP *Преглед (одговоре на PARP Упитник)*, у којем дефинише снаге и капацитете који ће бити на располагању НАТО-у, даје приказ одбрамбених планова, структуре оружаних снага, податке о буџету и др. На основу ових информација НАТО развија приједлог *Партнерских циљева (Partnership Goals - PG)*, које након усаглашавања и међусобних консултација, партнерска земља прихвата и декларише као циљеве сарадње у оквиру PARP-а. НАТО континуирано прати и анализира напредак који остварује партнерска земља у имплементацији ПГ-а, током двогодишњег циклуса, путем *PARP Проције* (PARP Assessment), чиме се дају смјернице за даљи развој у оквиру овог механизма сарадње.

Босна и Херцеговина учествује у PARP процесу од 2007. године и тренутно се налази у трећем циклусу (први циклус је окончан у 2009. години, а други ће бити формално завршен усвајањем PARP процјене трећег циклуса током ове године). Трећи циклус PARP-а почео је у јуну 2010. године, а у септембру исте године израђени су и достављени НАТО-у одговори на PARP Упитник. Босна и Херцеговина је, у оквиру трећег циклуса PARP-а, прихватила 37 ПГ-а (25 општих, 7 за копнене снаге и 5 за ваздушне снаге), који су усаглашени са НАТО-ом. Од укупног броја ПГ-а 34 су у надлежности Министарства одбране и Оружаних снага БиХ, 2 у надлежности Министарства безбједности БиХ, а 1 је у надлежности НАТО Координационог тима Савјета министара БиХ (НКТ СМ БиХ). У периоду 21-23. марта 2011. године реализована је посјета представ-

ника НАТО штаба из Брисела, када су разматрани и усаглашавани одговори на PАРP Упитник, односно израда PАРP Процјене трећег циклуса.

Акциони план за чланство (МАП)

Акциони план за чланство у НАТО-у (Membership Action Plan – MAP) покренут је у априлу 1999. године као помоћ у припреми партнерских земаља, у свим аспектима везаним за чланство у НАТО-у. Главне карактеристике МАП-а су:

1) држава аспирант доставља *Национални годишњи програм* (Annual National Programme – ANP) о својим припремама за

будуће чланство, који укључује: политичка, економска, одбрамбена питања, ресурсе, безбједносна и правна питања,

- 2) циљана и отворена процена о напретку државе аспиранта у имплементацији властитог програма, што укључује савјете политичке и техничке природе,
- 3) инструмент координације помоћи НАТО-а и држава чланица у одбрамбено-војном сектору,
- 4) одбрамбено планирање које омогућава анализу и ревизију договорених планских циљева. Као услов за чланство у МАП-у

од државе аспиранта се очекује да оствари одређене циљеве у политичким и економским питањима као нпр. рјешавање свих међународних, етничких или територијалних питања мирним средствима; приврженост владавини закона и поштовању људских права; успостављање демократског надзора над Оружаним снагама, те промовисање стабилности и благостања кроз слободно тржиште, социјалну правду и заштиту животне средине. Одбрамбена и војна питања усмјерена су на способност државе да допринесе колективној одбрани и новим мисијама Савеза. Питање ресурса усмјерено је ка захтјеву да држава аспирант осигура довољне ресурсе за одбрану како би се могло одговорити обавезама које подразумевају колективни напори НАТО-а. Безбједносна питања концентрисана су око захтјева да држава аспирант има инструменте за заштиту повјерљивих података. Правна питања третирају захтјев да држава аспирант има законодавни оквир и тако уређена законска рјешења да је сарадња с НАТО савезом компатибилна с националним правним системом.

За Босну и Херцеговину, као земљу аспиранта, МАП представља својеврсну надоградњу ПфП програма и нормалан је развој ствари у напретку од остварења чланства у ПфП-у, имплементације ИРР-а, учешћа у PАРP-у, ИРАР-у. Одлука о успостављању сарадње Босна и Херцеговина – НАТО на нивоу МАП-а донесена је на НАТО самиту у Талину, 22-23.04.2010.

године, уз услов да је «НАЦ овлашћен да прихвати први АНП Босне и Херцеговине онда када Босна и Херцеговина испуни услов књижења непокретне перспективне војне имовине као државне имовине коју би користило Министарство одбране Босне и Херцеговине». Дакле, по испуњавању овог услова било би могуће активирање АНП, као механизма и документа сарадње у оквиру МАП-а, те је у том смислу НКТ СМ БиХ покренуо израду првог АНП Босне и Херцеговине за период 2010 - 2011. година у чијој изради су партиципирали представници свих ресорних министарстава и институција Босне и Херцеговине. Предлог АНП је израђен у јуну 2010. године и био је спреман за достављање НАТО-у у септембру исте године (циклус МАП-а обухвата период: септембар текуће – септембар наредне године), али због неиспуњавања постављеног услова у вези са непокретном перспективном војном имовином, документ АНП-а је «замрзнут» и поново је активирана имплементација ИРАР-а, као претходног механизма сарадње са НАТО-ом. Ова ситуација у погледу МАП-а ће, дакле, остати непромијењена до испуњавања поменутог услова, односно до коначног договора релевантних политичких ауторитета Босне и Херцеговине о овом питању.

Сарадња МО и ОС БиХ и НАТО штаба у Сарајеву

Организације међународне заједнице које су активно учествовале у процесу реформе одбране у Босни и Херцеговини сложиле су се 2004. године да ће у наредним годинама НАТО преузети одговорност за подршку процесу реформе одбране у БиХ. Земље чланице НАТО-а формално су преузеле ову одговорност на самиту НАТО-а у Истанбулу, 2004. године, када је донесена одлука о формирању НАТО штаба Сарајево (NHQSa/NŠSa), као једног од два правна сљедника СФОР-а (други правни сљедник је ЕУФОР). НАТО штаб Сарајево званично је успостављен 1. децембра 2004. године, са мандатом да „савјетује власти Босне и Херцеговине у области реформе одбране, укључујући и координацију активности везаних за чланство у Партнерству за мир (PfP), како би се пружила подршка даљњим евроатлантским интеграцијама“. Током 2005. године, особље НАТО-а је, заједно са званичницима БиХ и представницима Међународне заједнице, радило у оквиру Комисије за реформу одбране и њеним подкомисијама како би се дошло до најбољих рјешења за будуће ОС БиХ и МО БиХ, која су, истовремено, компатибилна са НАТО-ом. Пружали су политичку, аналитичку, концептуалну и правну помоћ и помогли у процесу постизања консензуса по различитим комплексним питањима којима се бавила Комисија за реформу одбране. Такође, настојали су пренијети стандарде, принципе и најбоља искуства из земаља чланица НАТО-а. Мандат Комисије за реформу одбране окончан је крајем 2005. године, а од јануара 2006. године, када је на снагу ступио нови Закон о одбра-

ни БиХ, Босна и Херцеговина преузела је водећу улогу у развоју сопственог система одбране на путу ка чланству у НАТО-у. НШСа је наставио служити као спољни ресурс на које се БиХ по потреби може ослонити. Врло блиска сарадња наставила се и у наредним годинама, а НШСа је пружао и финансијску и стручну помоћ у процесу имплементације новог система одбране. Од приступања Партнерству за мир (PfP), у децембру 2006. године, БиХ је наставила продубљивати сарадњу са НАТО-ом кроз учешће у различитим и с временом све ширим и захтјевнијим програмима Партнерства за мир. НАТО штаб Сарајево наставља пружати подршку Босни и Херцеговини у ово-

ме процесу кроз заједнички рад са различитим институцијама по питањима везаним за приступање НАТО-у.

Допринос Оружаних снага БиХ мисији ИСАФ

НАТО, такође, поздравља одлуку БиХ да шаље своје војнике у мисију ИСАФ. С тим у вези, у овом издању Војне брошуре, износимо став **команданта НАТО штаба у Сарајеву бригадног генерала Davida Eneyarta** о доприносу Оружаних снага БиХ мисији ИСАФ у Авганистану: “Желио бих започети овај чланак нотом оптимизма: НАТО је задовољан напретком који је БиХ постигла од почетка процеса реформе одбране. Често се олако заборављају позитивни елементи напретка, посебно будући да смо често склони истицати негативне аспекте јер се тиме привлачи пажња медија и јер су вреднији као вијест. Међутим, вриједи се присјетити колико тога је учињено у ОСБиХ у релативно кратком временском периоду. Од почетних активности реформе одбране цјелокупни систем одбране је прошао кроз суштин-

ске промјене. Године 2006. НАТО и БиХ су предузели историјски корак када су постали партнери у оквиру Партнерства за мир, чиме су наговјештене значајне реформе које ће успиједити. Кораци започети Законом о одбрани из 2003. године, који су довели до новог Закона о одбрани и Закона о служби у ОСБиХ 2005. године, донијели су монументалне промјене у одбрамбеним структурама земље и у ОСБиХ. Те промјене су остварене уз велику храброст, одлучност и далековидост. Тада постављени темељи и даље представљају основ за даљњи напредак.

Од како је постала чланица НАТО програма Партнерство за мир, БиХ је постигла велики напредак у смислу развоја свога сектора одбране и Оружаних снага. Присјетимо се тих догађаја: БиХ учествује у Индивидуалном партнерском програму (IPP) који је изузетно битан будући да омогућава БиХ да изабере оне активности које одговарају њеним текућим потребама и интересима. БиХ је у потпуности укључена у Процес планирања и ревизије (PARP) и постиже напредак у реализацији својих партнерских циљева усмјерених на побољшање способности Оружаних снага. БиХ сарађује са НАТО-ом у оквиру Индивидуалног партнерског акцијског плана (IPAP) и ангажована је у широком спектру реформских активности у његовом оквиру. БиХ је, такође, окончала и низ разговора у оквиру Интензивiranог дијалога (ID). Коначно, ваша земља се сада налази на прагу уласка у НАТО Акцијски план за чланство (MAP), који ће, да вас подсјетим, значити да је БиХ, а тако ће бити и третирана, земља кандидат за чланство у НАТО-у. Текуће НАТО операције

у Авганистану представљају најзначајнији оперативни ангажман Савеза до сада. Успостављене 2001. године на основу мандата УН-а, Међународне снаге за безбједносну помоћ (ИСАФ) под вођством су НАТО-а од августа 2003. године. У саставу ИСАФ-а налази се преко 130.000 војника из 48 земаља, размјештених широм Авганистана. Њихова мисија је да прошире овлаштења Централне владе Авганистана како би се створило повољно окружење за функционисање демократских институција и за успостављање владавине права. Учешће БиХ у ИСАФ-у је изузетно значајно. Након слања појединачних припадника у оквиру контингената ИСАФ-а, слање јединице ОСБиХ у ИСАФ у оквиру Данске борбене групе прилика је за Босну и Херцеговину да покаже НАТО-у и евроатлантској заједници како је и спремна и способна дати

свој допринос операцијама подршке миру. То је значајан корак у потврђивању предедијелености БиХ за Партнерство за мир и њеног статуса земље која тежи чланству у НАТО-у. Учешће у ИСАФ-у је и корисно искуство у погледу изградње капацитета. Шанса да се дјелује заједно са

чланицама НАТО-а у оперативном окружењу пружа могућност за унапређења стручних знања припадника ОСБиХ која се могу пренијети осталим припадницима који се нису нашли у прилици да учествују у оваквим операцијама.

Поред тога, учешће у ИСАФ-у доприноси бољој репутацији БиХ у Савезу и показује да је БиХ способна бити цијењен партнер. БиХ је сада у стању показати како је дошло вријеме да буде давалац умјесто прималац безбједности, што је доказ да је досадашње повјерење у процес евроатлантских интеграција нешто што ће постојати и у будућности. Увјерен сам да ће ОСБиХ извршити своју мисију на успјешан начин. Да сумирам, хтио бих нагласити како БиХ може бити поносна на своје резултате у реформи одбране и на учешће у ИСАФ-у. Ови резултати могу послужити као примјер осталим реформским активностима у смислу да су напредак и успјех могући кроз сарадњу, дијалог и постизање консензуса. Иако је пуно тога постигнуто, јасно је да још доста посла предстоји. Битно је наставити реформу одбране и постићи напредак на путу ка евроатлантским интеграцијама. То ће захтијевати дугорочан и континуиран напор свих актера укључених у ове реформе. Ипак, с обзиром на досада постигнут напредак и континуиране напоре, увјерен сам да ће БиХ и даље остваривати успјехе, да ће наставити са развојем Оружаних снага и постићи напредак на путу ка евроатлантским интеграцијама. Наши заједнички напори омогућиће да то постане стварност. НАТО штаб Сарајево, заједно са Министарством одбране, ОСБиХ и другим институцијама БиХ наставиће да чини све што је у његовој моћи да се то оствари.“

Учешће припадника Оружаних снага БиХ у мисији ИСАФ у Авганистану

Припадници ОС БиХ у мисији *Снаге међународне безбједносне помоћи-ИСАФ*

На основу Закона о одбрани БиХ којим су дефинисани задаци Оружаних снага, један од задатака је и учешће у операцијама колективне безбједности, у операцијама за подршку миру и самоодбрани, укључујући и борбу против тероризма. Министарство одбране Босне и Херцеговине је Правилником о учешћу припадника Министарства одбране и Оружаних снага БиХ у операцијама подршке миру и другим активностима у иностранству, дефинисало надлежности и обавезе, као и остала питања која регулишу ову област. Министар одбране БиХ и генерални секретар НАТО-а 11. 03. 2009.

године у Бриселу, потписали су споразуме којима се на стандардан и једнообразан начин, који важи за све чланице учеснице ИСАФ-а, утврђују услови учешћа у мисији (Споразум о учешћу у мисији ИСАФ и Фининсијски споразум).

Упућивање официра у мисију ИСАФ у Авганистану

Законски оквир - Одлука Предсједништва БиХ о учешћу припадника ОС БиХ у мисији ИСАФ у Исламској Републици Авганистан од 05.01.2009. године регулише:
Персонал: 10 официра.

Мисија: Оперативни, административни и други штабни задаци и послови које захтијева формацијско

мјесто на дужности чланова Штаба по Правилима ангажовања дефинисаним од стране Министра одбране БиХ.

Мјесто: Зона Регионалне команде Сјевер у саставу контингента ОС СР Њемачке и зона Регионалне команде Југо-Запад у саставу контингента ОС Краљевине Данске.

Трајање мисије: 1 година, у двије смјене по шест мјесеци.

Учешће (2) официра у саставу Регионалне команде Југо-Запад

У марту 2009. године упућена су два официра ОС БиХ (прва ротација) у састав данске борбене групе у оквиру Регионалне команде Југо-Запад у Авганистану;

Пре упућивања у мисију официри су завршили обуку у тренинг центру за обуку за мировне операције (ПСОТЦ) у Босни и Херцеговини, а након тога обуку у Краљевини Данској;

Тренутно је у мисији пета ротација припадника ОС БиХ;

За два официра ОС БиХ логистичку подршку обезбјеђују Оружане снаге Краљевине Данске. Меморандум о разумјевању потписан је 12.01.2009. године између Министарства одбране БиХ и Оперативне команде ОС Краљевине Данске; Штабни официри ОС

БиХ који се упућују у састав данских Оружаних снага (ДАБГ) на извршење додјељене мисије, исту извршавају високо професионално и представљају позитиван примјер професионализма и спремности бх официра за извршење НАТО вођених мисија.

Упућивање (8) официра у Регионалну команду Сјевер

Крајем септембра 2009. године упућено је осам официра ОС БиХ (прва ротација) у састав контингента Оружаних снага Савезне Републике Њемачке у оквиру Регионалне команде Сјевер у Авганистану; Прије упућивања у мисију официри су завршили обуку у Босни и Херцеговини, а након тога обуку у тренинг центру Бигосћ у Пољској; Тренутно се у мисији

налази четврта ротација; За осам БиХ официра логистичку подршку обезбјеђују Оружане снаге Савезне Републике Њемачке с тим што

ту подршку плаћа БиХ; Министар одбране БиХ је потписао Приступну ноту о Меморандуму о разумијевању између Министарства одбране Савезне Републике Њемачке и Министарства одбране Краљевине Норвешке и Војске Краљевине Шведске;

Штабни официри који извршавају мисију у саставу Њемачког контингента у Авганистану, су мисију до сада проводили професионално и на прави начин презентовали ОС БиХ.

Испраћај друге ротације Пјешадијске јединице ОС БиХ у мисију ИСАФ

На локацији касарне "Божан Шимовић" у Чапљини 29. 03. 2011. године одржан је свечани испраћај друге ротације Пјешадијске јединице ОС БиХ која одлази на извршење задатка у мисију ИСАФ у Авганистан. Уз припаднике контингента и чланове њихових породица, свечаном испраћају су присуствовали највиши представници Министарства одбране и Оружаних снага БиХ, парламентарни војни комесар Бошко Шилеговић, представници НАТО штаба, ЕУФОР-а, представници данске Амбасаде у БиХ, као и војно-дипломатски представници страних земаља акредитованих у БиХ.

Припадницима Јединице, гостима и званицама обратили су се министар одбране БиХ др Селмо Цикотић, начелник Заједничког штаба Оружаних

Упућивање пјешадијске јединице (45) у Регионалну команду Југо-Запад

Законски оквир - Одлука Предсједништва БиХ о учешћу јединице ОС БиХ у операцији Снага међународне безбједносне помоћи (ИСАФ) у Исламској Републици Авганистан од 27.07.2010. године, (Парламентарна скупштина БиХ потврдила Одлуку Предсједништва БиХ 01.09.2010. године) регулише:

Персонал: 45 припадника ОС БиХ.

Мисија: Унутрашње обезбјеђење

база коалиционих снага у провинцији Хелманд, без могућности изласка и извођења операција ван наведених база.

Мјесто: Зона Регионалне команде Југо-Запад у саставу контингента ОС Краљевине Данске.

Трајање мисије: 1 година, двије смјене по шест мјесеци. Тренутно се у мисији налази друга ротација;

Прије упућивања у мисију припадници јединице су завршили обуку у БиХ; Јединица је цер-

снага БиХ генерал-пуковник Миладин Милојчић, те командант 4. пјешадијске бригаде бригадни генерал Ивица Јеркић.

Командант 4. пјешадијске бригаде ОС БиХ бригадни генерал Ивица Јеркић се осврнуо на припремни период Пјешадијске јединице, у којем је, уз максимално залагање свих припадника 4. пбр и у сарадњи са осталим организационим целинама ОС БиХ, Пјешадијска јединица обучена и припремљена за реализацију свих задатака у мисији ИСАФ. То је својом оцјеном потврдио и експертски тим Оружаних снага Краљевине Данске који је сертификовао јединицу за мисију.

Министар одбране БиХ др Селмо Цикотић и начелник ЗШ ОС БиХ генерал-пуковник Миладин Милојчић су истакли значај учешћа припадника ОС БиХ у операцији ИСАФ, те да је одлазак друге

тификована од стране данског експертног тима. Јединица је упућена у мисију ИСАФ у Авганистану 20.10.2010. године (прва ротација), а друга ротација 29.03.2011. године. За припаднике јединице ОС БиХ логистичку подршку обезбјеђују Оружане снаге Краљевине Данске уз одређене трошкове које сноси БиХ;

Министар одбране БиХ је 07.12.2010. године потписао Технички споразум са Оперативном командом Оружаних снага Краљевине Данске о учешћу војног персонала БиХ у саставу данске борбене групе у мисији ИСАФ у Авганистану

Тренутно "БХЦОН-ФПУ-001" извршава додјељену мисију у подручју операција, и до сада јединица није имала значајних

ротације Пјешадијске јединице ОС БиХ још један примјер одређености БиХ за учешће у операцијама глобалне безбједности и даљем напредовању

ка евроатлантским интеграцијама. Пјешадијска јединица ОС БиХ је друга ротација која ће бити ангажована у мисији ИСАФ. Обезбјеђиваће базу данске борбене групе и неће учествовати у борбеним задацима.

проблема у реализацији мисије. Са јединицом се врши свакодневна комуникација и прати ситуација у подручју извршења мисије.

Планирано проширење учешћа припадника ОС БиХ у мисију ИСАФ у Авганистану

Предсједништво БиХ је на сједници одржаној 10.03.2010. године дало сагласност за ангажовање 10 инструктора ОС БиХ у мисији ИСАФ за обуку авганистанских снага безбједности, након што се проведе законом прописана процедура;

Министар одбране БиХ је Врховној команди савезничких снага за Европу (SHAPE) упутио писмо намјере о спремности БиХ да упути инструкторе ОС БиХ за обуку авганистанских снага безбједности у мисију ИСАФ у Авганистану, након што се проведе законом прописана процедура;

Након што Предсједништво БиХ донесе одлуку, очекују се остале законске процедуре, а првенствено изјашњавање Парламентарне скупштине БиХ о тој одлуци, те упућивање инструктора ОС БиХ у војно-полицијску школу у мисију ИСАФ у Авганистану у другој половини 2011.године.

У току су преговори са Републиком Хрватском, лидер нацијом за

Војно-полицијску школу у Кабулу, учешћу инструктора ОС БиХ у наведеној школи.

Упућивање подофицира ОС БиХ у мисију ИСАФ у Авганистану

Предсједништво БиХ дало сагласност о упућивању 4 подофицира у операцију ИСАФ у зону Регионалне команде Сјевер у саставу контингента ОС СР Њемачке у Авганистану (у току је законска процедура доношења одлуке). Министарство одбране БиХ је упутило писмо намјере Генералном секретару НАТО-а и команданту Врховне савезничке команде за Европу (SHAPE).

Након што Предсједништво БиХ донесе одлуку, очекује се упућивање подофицира ОС БиХ у мисију ИСАФ у Авганистану у првој половини 2011.године.

Учешће припадника Оружаних снага БиХ у мисији УН-а у Конгу

Посматрачка мисија УН у Демократској Републици Конго (MONUSCO)

Припадници Оружаних Снага БиХ учествују у једној мисији УН-а под називом Организационо-стабилизациона мисија Уједињених нација у Демократској Републици Конго (MONUSCO) са пет припадника.

У првом кварталу 2011.године у мировној мисији УН у Конгу учествује пет припадника ОС БиХ. Свих пет припадника Оружаних снага БиХ у мировним мисијама УН-а, дају максимални допринос успеху извршења задатака мировне мисије у складу са важећим мандатом и резолуцијама Савјета безбједности УН-а.

Тренутно се у мисији налази девета ротација официра ОС БиХ и до сада је у овој мисији било ангажовано 40 официра ОС БиХ који су почевши од новембра 2002. године учествовали у мисији. На

сједници одржаној 14. 12. 2010. године, Предсједништво БиХ је донијело Одлуку да се продужи мандат контингенту Оружаних снага БиХ слањем десете ротације војних посматрача у мисију у Конго. Десети контингент ОС БиХ од пет припадника врши неопходне припреме за одлазак у ову мисију.

Кроз ангажовање припадника Оружаних снага БиХ у мисијама УН-а, БиХ даје подршку Организацији УН-а у реализацији операција подршке миру и јасно исказује одређено да, као одговорна чланица међународне заједнице, жели и може дати адекватан допринос заједничким напорима за успостављање и очување мира и стабилности у свијету.

Регионална сарадња у области одбране

Министарство одбране БиХ је у току 2010. године учествовало у раду следећих регионалних иницијатива:

• Иницијатива министара одбране земаља Југоисточне Европе (SEDM)

У 2007. години Босна и Херцеговина је стекла статус пуноправног члана SEDM-а. Активно учешће МО БиХ у овој иницијативи у

току 2010. изражено је кроз:

- Учешће представника МО БиХ у раду Координационог комитета SEDM-а,
- Учешће у раду Политичко-управног Комитета мултинационалних мировних снага (SEEBRIG) у својству посматрача,
- Учешће у раду Министарског састанка земаља Југоисточне Европе, одржаног 12.10.2010.године у Тирани,
- Учешће у изради свих докумената овог форума, те
- Организацији активности које је креирао Координациони комитет SEDM-а.

Босна и Херцеговина је 2009. године добила статус посматрача у Политичко-војном управном комитету (The Politico-Militari Steering Committee - PMSC) уз препоруку да размотри могућност постизања статуса пуноправног члана. Пуноправно чланство би значило активно укључење у рад и учешће у SEEBRIG-у, тј активан допринос (финансијски и у људству) регионалном миру и стабилности.

У оквиру SEDM иницијативе активно је 5 пројеката у којима МО БиХ учествује било у улози активног члана или у улози посматрача:

-SEESIM (Southeastern Europe Simulation Network), пројекат активне сарадње у области симулирања управљања катастрофама и природним несрећама. Извршене су детаљне припреме те у сарадњи са Министарством безбједности БиХ заједнички се учествовало у организацији и учествовању на вјежби SEESIM 10,

-CBSC - Пројекат војне подршке у супротстављању ширења оружја за масовно уништавање, контрола преласка границе и борба против тероризма,

-SEMЕС - Пројекат сарадње у области војне едукације,

-SIMIHO - Пројекат сателитског повезивања војних болница,

На Министарском састанку земаља Југоисточне Европе 2009. године у Софији покренута је иницијатива за покретање новог пројекта чија би основа била комуникацијски системи у служби SEEBRIG. У 2010. години пројекат је активан, тј прихваћен од стране чланица SEDM-а.

• Програм подршке земљама Југоисточне Европе (SEEC)

Као чланица SEEC (Southeastern Europe Clearinghouse), Министарство одбране БиХ и у току 2010. године је наставило да активно учествује у функционисању свих механизма SEEC иницијативе (Организациони састанци, SEEC конференције и др.). Министарство одбране БиХ је организовало Радну групу SEEC за БиХ, на којој је релевантним међународним факторима понуђено неколико пројеката за подршку унапређења билатералне и регионалне сарадње. Кроз активан рад Политичких директора SEEC иницирано је установљавање регионалних центара. Центар за обуку за мировне операције (PSOTC) Бутмир

прихваћен је од стране Политичких директора да буде делегиран као Регионални центар, тј модел за регионалну сарадњу у обуци за мировне операције.

• Процес координације у Југоисточној Европи (SEЕСР)

Босна и Херцеговина је континуирано подржавала SEЕСР (Southeastern Europe Coordination Process) као јединствену регионалну иницијативу иницирану и вођену од стране земаља региона. У 2008. години Босни и Херцеговини указано је повјерење успостављањем сједишта Савјета за регионалну сарадњу (Regional Cooperation Council - RCC) у Сарајеву. Основни циљеви регионалне сарадње у оквиру SEЕСР-а односе се на јачање безбједносне и политичке сарадње, интензивирање привредних односа те сарадње на подручју људске димензије, демократије, правосуђа и борбе против илегалних активности.

• Америчко - Јадранска повеља (US - Adriatic Charter) (А-5)

Циљ ове иницијативе је јачање безбједности и стабилности, као предуслова за што брже укључивање у евроатлантске интеграције. Документ подстиче и текуће реформе Оружаних снага у земљама чланицама и њихову међусобну војну сарадњу.

Након активног учешћа у статусу посматрача, почетком децембра 2008. године, Босна и Херцеговина је примљена у пуноправно чланство у овој регионалној иницијативи. У организацији Министарства одбране БиХ у Сарајеву 18.11. 2009. године одржан је састанак министара одбране земаља чланица А-5, а 20. 05. 2010. године Босна и Херцеговина је у улози земље домаћина организовала састанак начелника штабова оружаних снага земаља чланица.

- **Управна група за безбједносну сарадњу у Југоисточној Европи (Southeastern Europe Security Cooperation Steering Group - SEEGROUP)**

SEEGROUP је регионална иницијатива која осим регионалног карактера подржава како земље појединачно, тако и цијели регион у процесу достизања заједничких стандарда за пуноправно чланство у ширим интеграционим процесима - НАТО и Европска Унија. Циљ SEEGROUP је да помогне регионалну практичну сарадњу у сфери одбране и безбједности, те да унаприједи хармонизацију и координацију између земаља региона.

- **Центар за безбједносну сарадњу (Centre for Security Cooperation – RACVIAC)**

Министарство одбране БиХ је 28. јануара 2008. године упутило 3 официра из састава ОС БиХ на рад у Регионални Центар за безбједносну сарадњу RACVIAC Загреб - у састав радног особља Центра, на период од две године. Њихов мандат је продужен крајем јануара 2010. године, тако мисију завршавају крајем јануара 2011. године. Друга група од 3 официра за рад у RACVIAC Загреб на период од двије године, упућена је 24. јануара 2011. године. У складу са именовањем од стране Предсједништва БиХ, помоћник министра одбране Зоран Шајиновић је у октобру 2010. године преузео функцију предсједавајућег Мултинационалне савјетодавне групе (MAG), која има улогу Управног одбора RACVIAC-а.

Активности у области

Годишња анализа резултата остварених у области школовања и обуке у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ показује стални напредак овог система што ствара предуслове и омогућава извршење законом прописаних обавеза и додијељених мисија овој институцији. Посебно треба истаћи напор који се улаже у достизање пуне интероперабилности и компатибилности са оружаним снагама земаља чланица НАТО савеза.

У 2010. години 1.794 припадника МО и ОС БиХ учествовало је на разним видовима обуке у земљи и иностранству и у односу на 2009. годину то је повећање од 1,8%. Од наведеног броја 66% је обуку имало у земљи, а 34% у иностранству.

Школовање и обука припадника МО и ОС БиХ изводи се у складу са доктрином обуке, Смјерницама за

СТИ ШКОЛОВАЊА И ОБУКЕ У МО И ОС БИХ

извођење обуке, усвојеним плановима обуке, програмима билатералне сарадње или договорене сарадње са представницима партнерских земаља и међународне заједнице.

Реализација програма школовања и обуке одвија се кроз више фаза, а уопштено могу се груписати на сљедеће активности:

- Испуњавање преузетих обавеза према НАТО и ПфП у које су укључене и активности везане за учествовање у мировним мисијама с циљем достизања пуне интероперабилности и компатибилности са јединицама и командама НАТО-а.

У 107 догађаја IPP програма учествовала су 164 полазника, док је на обуци коју су проводили Мобилни тренинг тимови, којих је било осам, у просеку учествовало по 20 полазника на свакој активности. На активности које подржавају партнерске циљеве упућена су 83 полазника.

- Реализација активности проистеклих из међународних споразума и уговора, те мјера за изградњу повјерења, безбједности и контроле наоружања.

Ова обука изводи се у сарадњи са Мисијом ОЕБС, Женева центром за безбједносне студије, Центром RACVIAC у Загребу, Институтом за међународно хуманитарно право у Сан Рему, и обухватила је значајан број полазника.

- Реализација активности везаних за спровођење билатералних споразума, меморандума о разумијевању, програма о међусобној сарадњи и др. обухвата највише нивое школовања, усавршавања и обуке као што су војне академије, командно-штабне школе, школе националне одбране и друге установе у САД-у,

Великој Британији, Њемачкој, Француској, Хрватској, Србији, Грчкој, Турској и другим партнерским земљама.

Наведеним активностима у току 2010.године обухваћено је 195 полазника. Имплементација стечених знања доприноси развоју институција одбране Босне и Херцеговине и омогућава бржу интеграцију у евроатлантске интеграције.

- Припрему официра и подофицира за рад у штабовима и током мировних операција вршио је PSOTC Бутмир тако да су ову обуку прошла 172 полазника.

- Значајна активност је и учење страних језика, приоритетно енглеског, уз њемачки, француски, турски, грчки и италијански језик гдје су развијени модели за учење за различите степене. Значајно је повећан број државних службеника који уче енглески језик и на тај начин се оспособљавају за комуникацију на страном језику. Само у протеклој години било је више од 100 полазника који су похађали неинтензивне курсеве. Посебно треба истаћи рад STANAG тима за енглески језик који је оспособљен за провјеру знања и издавање одговарајућег сертификата.

- У сарадњи са Агенцијом за државну службу организовано је оспособљавање и усавршавање државних службеника које је прошло 120, с тим да је од овог броја већи број државних службеника прошао двије и више обука. Обука је обухватила 8 модула и 18 догађаја који оспособљавају државне службенике за редовне радне активности.

Обука у јединицама

Једна од најважнијих мисија Команде обуке и доктрине (КОИД) Оружаних снага БиХ је дефинисање стандарда за обуку и учешће у извођењу обуке команди и јединица ОС БиХ. У саставу КОИД-а дјелује Центар за

неки од језичких курсева. Истовремено, од стране инструктора и предавача из састава КОИД-а реализовано је шест војних курсева и то командно-штабни, основни официрски, напредни официрски, напредни подофицирски и два основна подофицирска курса. Ови курсеви трајали су од три до шест месеци, а у 2010. години завршио их је 181 припадник, док су 104 припадника завршила неки од 12 специјалистичких курсева, међу којима су курс информатике и курс за инструкторе. Осим тога, инструктори су са припадницима ОК ОС БиХ реали-

вима. Такође је изведена и обука на тренажерима тенка М-84, обука противоклопњака на тренажерима ПОЛК 9К111, те обука возача оклопних транспортера М-113.

професионални развој, Центар за основну обуку, Центар за борбене симулације, Центар за борбену обуку, а на КОИД је формацијски ослоњен и Центар за подршку мировним операцијама (PSOTC).

Реализација институционалне обуке у 2010. години

Институционална обука у ОС БиХ током 2010. реализована је кроз војне, специјалистичке и језичке курсеве, курсирања официра и подофицира у PSOTC, као и обуку три класе кандидата за пријем у професионалну војну службу. На језичким курсевима било је заступљено учење шест језика и то: енглески, турски, грчки, француски, њемачки и италијански језик. Током 2010. године неки од степенонаних курсева енглеског језика завршио је 1.241 припадник ОС БиХ (од основног до напредног), на курсевима турског било је 56, грчког 26, француског 23, њемачког 18 и италијанског језика 3 припадника ОС БиХ, што је укупно 1.367 професионалних војних лица која су завршила

зовали МАПЕКС вјежбу, одржали методичко-дидактичку обуку за инструкторе из састава Батаљона војне полиције и ИСАФ-а, прорадили вјежбу "Процес доношења војних одлука" са Командом логистике и извели посебне, тзв. предупутне обуке за припаднике који су упућивани у ИСАФ мисије. За те припаднике ОС БиХ су организовани и посебни курсеви и тестирања из познавања енглеског језика. Инструктори су организовали и радионице у области обуке, а присутна је и стална сарадња са Мобилним тренинг тимовима ЕУФОР-а, који се баве унапређењем обуке и доктрине, стандардизацијом, војним вјежбама и подофицирски курсе-

Тренд подмлађивања у складу са НАТО стандардима

Током 2010.године у Центру за основну обуку предвиђени наставни План и програм успјешно су савладала 884 кандидата. Они су након обуке примљени у професионални војни састав, а тренд

Оружаних снага БиХ

извођењу физичког вјежбања у јединицама и одржавању физичке спремности професионалних војних лица, квалификациона гађања личним наоружањем и самоусавршавање, а свака индивидуална иницијатива за стицање академских звања, коришћење информационих технологија и учење страних језика подржава се на свим нивоима. Током 2011. године, осим обуке јединица ОС БиХ за НАТО вођене операције и провјере батаљона кроз ротације у ЦБО и симулације у ЦБС, планиран је и наставак обуке јединица уз помоћ Мобилних тренинг ти-

мова (МТТ) из састава ЕУФОР-а. Ангажовање МТТ у јединицама у улози савјетника на пољу обуке омогућава и убрзава интероперабилност јединица са НАТО јединицама. Такође, јединице су спремне за операције трагања и спасавања (САР) и операције медицинске евакуације (МЕДЕВАЦ), као и пружање војне помоћи цивилним структурама, што је било примјењено и током 2010. године приликом непогода изазваних поплавама.

Осим поменутог, у Смјерницама за 2011. годину потенциран је

подмлађивања у ОС БиХ у складу са НАТО стандардом се наставља. Планирано је да током 2011. буде изведена основна обука за наредне три класе кандидата, што је за старјешински и инструкторски кадар Центра изазов који ће изискивати додатно ангажовање људских и материјалних ресурса.

Шта тиче колективне обуке или обуке јединица, кроз ротацију

и квалификационо бојево гађање прошло је 869 припадника пјешадијских бригада, кроз симулацијске вјежбе 563, а кроз

симулацијске вјежбе и процјену декларисаних јединица 346 припадника. Највећи дио ових вјежби извођен је Центру за борбене симулације и Центру за борбену обуку. Важно је нагласити да током обуке, поготово у Центру за борбену обуку гдје се употребљава бојева муниција, није било ванредних догађаја, а мисија и листа основних задатака мисије су у потпуности реализоване. Укупно, током 2010. године у центрима Команде обуке и доктрине обучавало се 4.467 припадника ОС БиХ. У склопу свакодневне индивидуалне обуке посебна пажња се посвећује

развој и одржавање обучених, мотивисаних, дисциплинованих и физички спремних снага, способних за реакцију у пуном спектру војних операција како би испуни-

ле мисије ОС БиХ постављене у Закону о одбрани БиХ и успјешно спроводиле мисије подршке миру, као и развој високопрофесионалног командног кадра,

прилагодљивог промјенљивим околностима, спремног да обезбиједи благовремени и адекватан ангажман јединица с циљем извршења додијелених мисија.

Ротационе вјежбе као дио колективне обуке

Како је планирано Годишњим планом обуке за Оружане снаге БиХ и током 2011. године врши се се обука јединица јачине батаљона за ротацију која се као завршна вјежба спроводи на терену, у Центру за борбену обуку ОС БиХ. Након што је 2010. године завршен циклус обуке са трећим батаљонима пјешадијских бригада и тиме окончан трогодишњи циклус обучавања у ОС БиХ, поново су на реду први батаљони. Овај вид обуке представља веома важан дио колективне обуке јер одржава војничке, руководне и колективне способности, развија и одржава вештине командовања и контроле код старјешина и њиховог особља, представља подршку мултиешалонској обуци и што је такође веома важно, дозвољава извођење обуке у реалним условима.

У том процесу од првих припрема до завршне вјежбе, што је временски период од око пола године, команданти батаљона сами, на основу специфичних циљева обуке и расположивих ресурса, бирају одређену вјежбу или комбинацију вјежби и са припадницима јединице пролазе пут од предавања и семинара, преко вјежбе на картама (МАРЕКС), командно-штабне вјежбе (СРКС), симулацијске вјежбе (СИМЕКС),

теренске вјежбе (ФТКС) и вјежбе бојевог гађања до стварне мисије. Дакле, обука се одвија у фазама, од обуке и увјежбавања тимова до обуке и увјежбавања јединица и од једноставне до сложене. У тимској и колективној обуци користе се знања стечена у индивидуалној обуци, а у њих укључују колективни елементи, чиме се добија нови квалитет. Свака активност се оцјењује. Стандарди за оцјену обуке се утврђују за сваки колективни задатак који су команданти одредили као задатак помоћу којег се испуњава најважнија мисија јединице.

Циљ колективне обуке ОС БиХ је припрема, обука и увјежбавање за извођење одређеног војног задатка. Сваки од ових циљева

обухвата одређени број с њим повезаних задатака као што су: идентификовање и дефинисање потребних садржаја обуке и дефинисање одговарајућег програма као темеља за развој ОС БиХ у складу са одговорностима надлежних за извођење обуке у ОС БиХ; потом успостављање основних стандарда, инструмената и начина процјене и оцјењивања нивоа обучености, примјена оперативних процедура НАТО-а, што све води ка повећању међусобног разумијевања, интероперабилности и сарадњи са снагама земаља чланица НАТО-а и Партнерства за мир, али и процјени обучености команди и јединица за могућност интеграције у мултинационалне војне снаге.

Центар за обуку за подршку мировним операцијама (PSOTC)

Центар за обуку за подршку мировним операцијама (PSOTC) је мултинационални пројекат 17 држава партнера (Аустрије, БиХ, Данске, Финске, Француске, Хрватске, Мађарске, Македоније, Холандије, Норвешке, Њемачке,

Пољске, Сједињених Америчких Држава, Швајцарске, Шведске, Турске и Велике Британије), док је приступање Србије као 18-те државе партнера у финалној процедури. PSOTC је намјенски успостављена образовна установа, која пружа професионално, међународно признато војно образовање и штабну обуку припадницима Оружаних снага БиХ и припадницима ОС других држава, са циљем њиховог оспособљавања за учешће у мултинационалним операцијама подршке миру (PSO). Управни одбор, састављен од представника држава партнера, донео је одлуку да се Центар преда Босни и Херцеговини 2013.године. Земља домаћин ће наставити водити Центар са међународним и боснаскохерцеговачким наставним особљем, што ће осигурати наставак међународног духа који је један од темеља у извођењу наставе.

У новембру 2007.године PSOTC је званично уврштен у листу NATO PfP Центара за обуку и образовање. Ово потврђује да је обука која се изводи у PSOTC-у, квалитетом и стручношћу компатбилна са НАТО стандардима и процедурама који се примењују у НАТО центрима сличне намене. У таквој улози PSOTC, поред PSO курсева, креира и организује кур-

севе за Евроатлантски партнерски радни програм у областима као што су: међународни односи, тактичке активности утицања, медији, противобуњеничке активности. Свеобухватан приступ тражи од Центра сарадњу са ширим сектором, гдје PSOTC пружа идеалан спој војног и цивилног особља укључених у активности безбједносног сектора. Да би одговорио овим захтјевима Центар је у сарадњи са међународним партнерима укључен у извођење стручних семинара и радионица из области изградње интегритета, укључености жена у безбједносним и одбрамбеним институцијама. PSOTC је познат и као регионални центар за обуку, укључен у програме и пројекте држава Југоисточне Европе (SEEС) и А5, из области одбране. Такође, дјелује као координациона ћелија између центара за војну обуку и образовање држава регије. Оружане снаге БиХ, су такође инкор-

порирале PSOTC у своју организациону структуру, што указује на локалну димензију коју Центар има, док у исто вријеме служи и као медиј за трансформацију, усвајајући најсавременије стандарде из домена НАТО активности и уграђујући их у своје курсеве и друге видове едукације и обуке, чиме се кључно особље ОС БиХ на најбољи начин припрема за испуњавање своје основне мисије. Центар својим активностима уводи НАТО стандарде и искуство служећи као основна институција у ОС БиХ која пружа обуку у операцијама подршке

миру и припрему припадника ОС БиХ за учешће у мултинационалним мисијама УН-а и НАТО-а. PSOTC је поред обуке која се изводи у Центру успоставио мобилне тимове за обуку (МТТ), који пружају могућност PSOTC

инструкторима да изводе обуку изван сједишта у Сарајеву. Задатак мобилног тима је да креира програм и изведе обуку у складу са специфичним захтјевима потребним за обуку бригадног особља, особља нивоа батаљона, штабног особља виших команди Оружаних снага БиХ и да пружи наставну подршку регионалним

институцијама за војну обуку. За последњих седам година, едукацију и обуку у PSOTC-у је успјешно завршило 1.124 официра и подофицира из Оружаних снага БиХ, од којих је 48 официра служило, или тренутно служе у операцијама подршке миру у Авганистану, Ираку, Конгу, Етиопији и Еритреји. Такође, Центар је током штабних курсева обучио 507 међународних официра и подофицира. Мобилни тренинг тим (МТТ) је обучио 1.473 студената ван Центра, од којих су 1.372 припадници ОС БиХ и 101 припадник Оружаних снага држава регије.

Противминске акције

ОС БиХ као деминерска организација

Деминерска организација ОС БиХ је дио деминерске заједнице у БиХ те као таква све активности на провођењу ПМА ради у духу и оквирима државних закона и

стандарда и сопствених стандарних оперативних процедура (СОП-а) одобрених од стране БХ МАС-а. Деминерска организација ОС БиХ је владина деминерска организација која спроводи операције противминских акција у БиХ. Поред ОС БиХ, на истом принципу функционишу и деминерске организације ентитетских цивилних заштита и ЦЗ дистрикта Брчко. Постоји и већи број комерцијалних и невладиних деминерских организација.

Резултати Оружаних снага БиХ у ПМА

Генерално, ОС БиХ партиципирају са око 20% укупних резултата деминирања у БиХ. На овом графikonу виде се подаци о деминираним површинама од стране ОС БиХ за период од 2002. године. Као што се може уочити, реорганизација деминерских јединица 2004, 2007. и 2010. године је имала за посљедицу прекид тенденције раста резултата у погледу продуктивности. Поред тога, неопходно је истаћи да је у периоду од 2002. до 2010. године пронађено и уништено 3.757 противпјешадијских мина, 113 противтенковских мина, 2.598 осталих неексплодираних убојних средстава (НУС) и очишћено је 39 разних објеката.

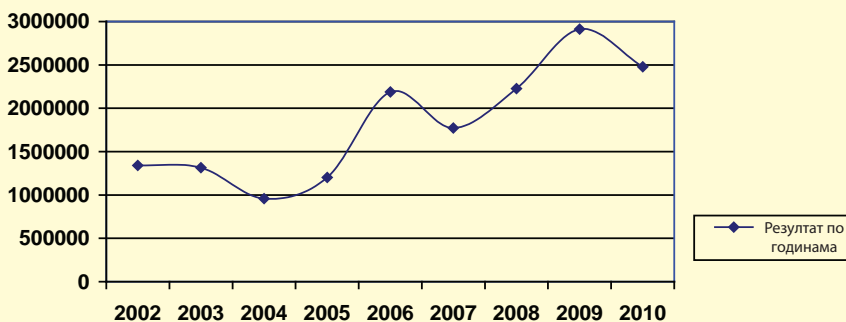
Значајна активност у склопу ПМА је и генерално извиђање (ГИ). У протеклом периоду, од 2009. године, тимови за ГИ ОС БиХ су извидјели војне локације за које постоје индиције да су загађене минама. Од укупног броја извиђених војних локација, на њих 36 је утврђена ризична површина у обиму 3.007.334 м².

Расположиви ресурси

ОС БиХ, као организација за ПМА, у свом саставу имају деминерски батаљон као јединицу за непосредно извршавање задатака ПМА. Формација деминерског батаљона, изражена кроз капацитете за провођење ПМА, обухвата сљедеће:

- 32 мануелна одјељења
- 2 мануелна одјељења за деминирање војних објеката
- 8 тимова за машинску припрему земљишта
- 1 плант тим за чишћење рушевина
- 9 ПОЕК тимова (тимови са псима откривачима експлозива)
- 6 тимова за генерално извиђање

До 2006. године ОС БиХ су располагале са машинама које нису стандардно узнемиравале тло ("Божена 1 и 2" шест комада и један "Либератор") већ су служиле за уклањање вегетације и шута са деминерских радилишта. Од 2006. године у саставу ОС БиХ налазе се и машине за стандардно узнемиравање тла. Прво је то била "Божена 5", а касније,

ије (ПМА) у ОС БиХ

2009. године, двије машине “МХ-05”, као и “Дигер” 2010 године. Овим се значајно повећао степен безбједности на деминерским пројектима и створиле претпоставке за повећање продуктивности. ОС БиХ су акредитацијом издатом од стране БХ МАС-а, између осталог, акредитоване за извођење хуманитарног деминирања по методама:

- мануелно деминирање
- машинска припрема
- прегирање (употреба паса откивача експлозива)

На основу тога може се видјети како је широк спектар активности ПМА које проводе ОС БиХ.

Сарадња

Поред БХ МАС-а, са којим су сарадња и контакт готово свакодневни, ОС БиХ активно сарађују са ЕУФОР-ом, UNDP-ијет, амбасадама страних земаља у БиХ, цивилним заштитима у БиХ, а у последње вријеме посебно активно са невладином организацијом “НПА”- Norwegian people’s aid-Норвешка народна помоћ. Потребно је поменути и остварену сарадњу са Министарством саобраћаја и комуникација БиХ,

а која се одвијала на пројектима будуће трасе аутопута Коридор 5Ц. Наиме, за потребе ове трасе, ОС БиХ су вршиле деминирање на захтјевним пројектима у општини Оџак 2009. године и општини Добој 2010. године гдје је третирана површина од преко 1.000 000 м².

Обука

Оружане снаге БиХ имају капацитет за самосталну обуку из области хуманитарног деминирања коју реализују извођењем курсева различитих специјалности према захтјевима Стандарда БиХ.

Курсеви из области ПМА који се организују у ОС БиХ су: Основни деминерски курс, курс чишћење кућа, курс командира одјељења-тима, курс оператора машине за механичку припрему земљишта и курс за извиђаче. Такође, организују се и основни курс за оператора за УЕС (уклањање експлозивних средстава), курс командира тима за УЕС, курс инспектора унутрашње контроле квалитета, те курс командира деминерског вода (радилишта).

Звања или квалификације у хуманитарном деминирању која се стичу завршетком курсева су: деминер, лекар, командир деминерског одјељења-тима, извиђач, деминер за чишћење кућа, оператор машине за припрему површине, оператор за УЕС, командир тима за УЕС, керовођа, командир вода (радилишта), командир тима за механичку припрему земљишта, инструктор деминирања, инструктор за УЕС и инспектор контроле квалитета хуманитарног деминирања.

У фази успостављања је Центар за противминско дјеловање ОС БиХ који ће бити лоциран у касарни ОС БиХ у Рајловцу.

Цивилно-војна сарадња

Пружање помоћи цивилним органима у реаговању на природне и друге несреће је законски задатак Оружаних снага БиХ. Овај задатак реализује се на захтјев одговарајућих цивилних органа. Оружане снаге БиХ су спремне и одговарају на такве захтјеве по одобрењу за ангажовање. Војна помоћ цивилним органима према Политици војне помоћи цивилним органима је ангажовање војних снага у активно-

Помоћ цивилним органима у реализацији хуманитарних активности:

- Противминско дјеловање и уклањање неексплодираних убојних средстава,
- Операције медицинске евакуације,
- Операције трагања и спасавања,
- Операције доставе хуманитарне помоћи и друге хуманитарне операције и активности помоћи становништву и

Друге врсте помоћи цивилним органима, као што су:

- Интегрисани облици помоћи кроз практичну обуку Оружаних снага БиХ (помоћ у обнови, одржавању и изградњи инфраструктуре, контролисано пружање услуга и уступање војних ресурса на употребу цивилних органа),
- Реализација културних, спортских и других пригодних активности,
- Помоћ у другим активностима које доприносе угледу и доказују друштвену корисност структура одбране БиХ.

У зависности од потребних одговора на природне и друге несреће могу бити ангажоване пјешадијске, инжињеријске, хеликоптерске, деминерске и друге јединице

стима пружања помоћи и подршке цивилним органима и, у оквиру исте, цивилном становништву. Као шири појам и начин реализације укључује сарадњу и координацију са цивилним органима у реаговању на природне и друге катастрофе и несреће. Министарство одбране БиХ и Министарство безбједности БиХ усагласили су и донијели Стандардне оперативне процедуре (СОП) ангажовања Оружаних снага БиХ у реаговању на природне и друге несреће. Расположиви ресурси Оружаних снага БиХ стављају се на располагање цивилним органима за пружање три вида помоћи и то:

Помоћ цивилним органима власти у:

- Реаговању на природне и друге катастрофе и несреће,
- Борба против тероризма,
- Помоћ агенцијама за провођење закона,
- Реализација протоколних репрезентативних активности,

Оружаних снага БиХ. Истовремено, подршка цивилним органима може бити пружена кроз ангажман одговарајућих транспортних, логистичких и других специјализованих капацитета Оружаних снага БиХ.

помоћи у медицинској евакуацији, успостављено је МЕДЕВАЦ дежурство хеликоптера Оружаних снага БиХ и реализоване двије заједничке вјежбе са цивилним структурама. У касарни Рајловац ре-

Оружане снаге БиХ су до сада биле ангажоване у више случајева спасавања људи и материјалних добара у природним несрећама. Посебно интензивне активности, са више врста задатака (евакуација, спасавање, збрињавање), реализоване су у пружању помоћи цивилним органима и становништву приликом поплава крајем 2010. године у општинама Бијељина, Дервента, Горажде, Ново Горажде, Чапљина и Челинац.

ализована је вјежба одговора на терористички напад и отклањање посљедица терористичког напада под називом „Здружени одговор Сарајево 2010“. У вјежби су учествовали и припадници ентитетских управа цивилне заштите, Министарстава унутрашњих послова и Професионалне ватрогасне бригаде Кантона Сарајево, те Службе хитне помоћи Града Сарајева. У протеклом периоду успјешно је обављено више домаћих и двије међународне

Оружане снаге БиХ пружиле су значајну помоћ на гашењу пожара у подручју општина Ливно, Томиславград и Билећа. Током ових активности на гашењу пожара су ангажована два хеликоптера Оружаних снага БиХ са посадама и укупно је избачено 140 тона воде.

евакуације болесника. Поред наведеног, остварена је значајна помоћ цивилним структурама у областима уступања ресурса Оружаних снага БиХ на привремено кориштење, те у подршци активностима стварања претпоставки за повратак избјеглих и расељених лица у БиХ.

У области инжињеријских радова Оружане снаге БиХ су до сада биле ангажоване на:

Оружане снаге БиХ су у свим наведеним областима пружања војне помоћи цивилним органима демонстрирале спремност и способност, те потврдиле друштвену корисност у широком спектру ових и других невојних активности.

уградњи, премјештању или превозењу различитог материјала, уређењу различитих површина, санирању макадамских путева. У оквиру пружања

НАТО – ПЕРСПЕКТИВА програм

Министарство одбране БиХ развило је и примјењује Програм транзиције и збрињавања отпуштеног персонала “ПЕРСПЕКТИВА”, као систем помоћи и бриге за вла-

стито особље које напушта војну службу. Програмом се утврђују мјере и активности које реализују

МО и ОС БиХ у сарадњи са свим нивоима власти у циљу збрињавања отпуштеног војног персонала.

Стратешки циљеви програма “ПЕРСПЕКТИВА” су асистенција отпуштеним лицима одбрамбених снага у процесу реинтеграције у цивилни живот, повећање капацитета Министарства одбране с циљем пружања помоћи реинтеграције отпуштеним лицима одбрамбених снага, те допринос имплементацији процеса реформи одбрамбених снага у Босни и Херцеговини. Програмом “ПЕРСПЕКТИВА” се обзбеђује јединствена институционална подршка свих нивоа власти, невладиног сектора и потенцијалних донатора, односно лицима у транзицији омогућује савјетодавна, едукацијска и друга стручна помоћ дефинисана Програмом. Типови асистенције су: директна подршка за почетак бизниса, сајам запошљавања или конференција, публикације, екстерни консултанти, запошљавање преко интернета, тренинг програми.

Методологија подразумева индивидуално савјетовање и консалтинг (посјете, развој пројеката, подјела опреме) сервис, мониторинг и локалне везе.

Акциони план за успостављање система транзиције и збрињавања донесен је 13.05.2008. године, Политика транзиције и збрињавања отпуштеног персонала донесена је 07.10.2008. године, а Програм транзиције и збрињавања “Перспектива” донесен је 23.03.2009. године. Такође, Правилник о транзицији и збрињавању донесен је 30.06.2009. године.

25.05.2009. године успостављена су три Регионална транзицијска центра (у Рајловцу, Мостару и Бања Луци), а у току су припреме за успоставу РТЦ-а у Тузли. Одлука о НАТО – Перспектива програму донесена је у НАТО ХО Брисел 20.05.2010. године. Лидер нације су: Норвешка, Словенија и Холандија. Трајање пројекта предвиђено је од 01.10.2010. до 30.09.2012. године. Финансијски уговор, анекси Финансијског уговора и Извршни аранжман пот-

писани су у Бриселу 01.10.2010. године. Церемонија отварања и представљање Програма одржана је 18.11.2010. године у Парламентарној скупштини БиХ.

Буџет НАТО ПЕРСПЕКТИВА ПРОГРАМ износи приближно 5.268.460 евра, а појединачне донације 11 земаља износе: USA/USAID – билатерално 2.113.600 USD, БиХ - 1.500.000 евра, Норвешка -

1.100.000 евра, Холандија - 300.000 евра, УК - 100.000 ГБП,

Луксембург - 200.000 евра, Турска - 200.000 евра, Шведска - 166.375 евра, Данска - 50.000 евра, Чешка - 30.000 евра и Словенија - 30.000 евра. Извршни агент пројекта је Међународна организација за миграције ИОМ, у сарадњи са

МО БиХ. У периоду до 13.02.2011. године из професионалне војне службе отпуштено 1.771 лице (а у току 2011. године престаће ПВС због истека уговорног рока за још 191 војника), од којих је за пројекат ПЕРСПЕКТИВА регистровано 1.204, индивидуално је консултирано 1.031 лице и припремљено је 310 пројеката. Одобрено је 102 пројекта, а у процесу одобравања је укупно 64 пројекта. Истовремено, актуелна је медијска кампања према лицима у транзицији, припадницима ОС БиХ, јавности, међународној заједници и потенцијалним донаторима, одржавају се транзицијске радионице за отпуштена лица и достављају регистрациони пакети отпуштеним лицима.

Развој и модернизација Оружаних снага БиХ

Развој друштва у цјелини захтјева Оружане снаге БиХ организоване и опремљене примјерено савременим безбједносним изазовима и реалним економским и финансијским могућностима државе. Основни документ који дефинише развој ОС БиХ је “План развоја и модернизације ОС БиХ 2011-2020”.

У протеклом периоду израђена су и усвојена нова стратешка документа у области безбједности и одбране земље - Безбједносна политика, Одбрамбена политика и Војна стратегија БиХ. Активности на изради документа “Преглед одбране”, којим је извршена свеобухватна ревизија и анализа до сада постигнутих резултата у области транзиције и реформе система одбране, јасно показује потребу за даљим наставком реформског процеса на путу БиХ ка остварењу примарног стратешког циља - пуноправног чланства у НАТО.

У оквиру овог значајног процеса, План као анекс документа “Преглед одбране”, уједно представља конкретну, материјалну везу између ставова дефинисаних у усвојеним стратешким документима и пројекције будућег развоја ОС као темељног стуба система одбране БиХ. Намјена овог документа је усмјеравање развоја ОС БиХ у наредном десетогодишњем периоду и дефинисање обавеза и задатака које је потребно извршити у циљу креирања неопходних материјалних услова за његову реализацију. План развоја и модернизације представља елаборацију визије персоналне, материјалне и финансијске подршке развоја и достизања захтјеваних оперативних способности ОС БиХ у пројектованом временском периоду. У складу са ставовима

и препорукама дефинисаним у документу “Преглед одбране”, будуће оперативне способности ће бити потпуно у функцији извршења мисије и задатака ОС, примјерене савременим безбједносним изазовима, ризицима и расположивим ресурсима. Тиме ће се створити неопходни услови за оптимално и ефикасно коришћење расположивих, али ограничених војних капацитета земље, а ОС БиХ ће потпуно остварити своју законом прописану улогу у оквиру система колективне одбране.

Садржај документа је конципиран по сљедећем:

- У првом поглављу документа дефинисани су циљеви модернизације ОС БиХ и извршена анализа постојећег стања, те пројекција и операционализација развојних циљева у области персоналних и материјалних ресурса, војног школовања, доктрине и обуке те међународне војне сарадње и доприноса БиХ и њених ОС међународној безбједности.

- У другом поглављу документа утврђени су финансијски оквири буџета и пројекција одбрамбених трошкова потребних

за остваривање дефинисаних развојних циљева.

Циљеви модернизације

Основни циљ модернизације ОС БиХ је достизање захтјеваних оперативних способности које ће осигурати планско достизање потребног степена интероперабилности и компатибилности ОС са ОС земаља чланица НАТО као темељног предуслова заједничког ангажовања са савезницима и партнерима у будућности.

Циљеви развоја и модернизације ОС БиХ су разрађени за области:

- Персоналних ресурса,
- Материјалних ресурса - са тежиштем на наоружању и војној опреми, објектима и инфраструктури и систему логистичке подршке ОС,
- Војног школовања,
- Доктрине и обуке,
- Међународне војне сарадње и доприноса међународној безбједности.

Главни циљеви развоја и модернизације ОС БиХ у период 2011 - 2020. година су:

- а) Циљеви усмјерени на

достизање захтјеваних оперативних способности: Успостављању пројектоване организационе и персоналне структуре, Опремању ОС савременим и неопходним средствима наоружања и војне опреме, Интензивнијем учешћу ОС у међународним војним операцијама, а посебно операцијама подршке миру.

б) Циљеви усмјерени на уређење нормативно - доктринарног оквира:

1. Успостављању пројектованог система обуке и усавршавања,
2. Прилагођавању законодавне и друге нормативно - правне и доктринарне регулативе новом одбрамбеном и оперативном концепту ОС БиХ,
3. Успостављању функционисања система активне резерве ОС.

в) Циљеви усмјерени на повећање

ефикасности ОС БиХ:

1. Попуни ОС професионалним војним особљем и припадницима активне резерве на добровољној основи,
 2. Реализацији планираног размјештаја команди и јединица ОС на перспективним локацијама уз смањење њиховог броја у будућности,
 3. Рјешавању питања сувишног, застарјелог, неисправног и неперспективног наоружања и војне опреме.
- У подршци реализације планираних развојних циљева модернизације ОС у свим области-

ма реализоваће се низ пројеката по приоритетима, а према сљедећим критеријумима:

Приоритети првог нивоа: Пројекти и задаци који непосредно утичу на изградњу и достизање кључних оперативних способности неопходних за извршење законом предвиђене мисије и задатака ОС БиХ са тежиштем на испуњавању међународних обавеза БиХ.

Приоритети другог нивоа: Пројекти и задаци који непосредно утичу на изградњу и уређење концептуалног, доктринарног и нормативног оквира за дјеловање ОС и тиме директно утичу на достизање захтјеваног и потребног нивоа оперативне и борбене спремности ОС.

Приоритети трећег нивоа: Пројекти и задаци који непосредно утичу на повећање оперативне ефикасности ОС и рационалну употребу расположивих ресурса.

У Плану развоја и модернизације Оружаних снага БиХ, аналитички је приказано постојеће стање по различитим областима, као и ризици који би били узроковани задржавањем постојећег стања те њихов утицај на захтеване оперативне способности. Планом су разрађене могућности краткорочног ублажавања ризика те пројекти и задаци по родовима, службама и годинама до 2020. године, чијом имплементацијом би се потпуно елиминисали ризици у достизању потребних оперативних способности.

Војне униформе

Комплетна процедура набавке нових војних униформи кренула је почетком 2009. године, да би се до половине године окончало уговарање набавке прве количине униформи од 350 комплета са којима је извршено приоритетно облачење Војног оркестра и Почасне јединице, као и војно-дипломатских представника БиХ. Даљна динамика набавке ових униформи за остале припаднике ОС БиХ реализује се по плану, у зависности од динамике прилива финансијских средстава планираних за ову намјену.

Прва званична промоција нових службених и свечаних војних униформи за припаднике ОС БиХ извшена је 29.11.2010. године.

У овом издању укратко представљамо подјелу и врсте војних униформи припадника ОС БиХ.

Подјела униформи ОС БиХ :

Према намјени:

- службена униформа;
- свечана униформа;

Према видовима:

- униформе КоВ;
- униформе ВС и ПВО;

Према корисницима:

- униформе генерала (мушкараца/ жена);
- униформе официра (мушкараца/ жена);
- униформе подофицира и кадета (мушкараца/ жена);

Према условима коришћења:

- љетни комплет униформе и
- зимски комплет униформе.

Форме у Оружаним снагама БиХ

Врсте службених униформи ОС БиХ и корисници

Службена униформа ОС БиХ дијели се у двије категорије и то: службена униформа КоВ (љетни и зимски комплет) и службена униформа ВС и ПВО (љетни и зимски комплет).

Обје категорије службених униформи разликују се по корисницима униформе:

- униформа за генерале - носе је сви официри у распону чина бригадни генерал – генерал- пуковник;
- униформа за официре – носе је сви официри у распону чина потпоручник - бригадир
- униформа за подофицире и кадете - носе је сви подофицири и кадети на школовању у војним школама.

Врсте свечаних униформи ОС БиХ и корисници

Свечану униформу ОС БиХ носе припадници оба вида, а разликује се по корисницима униформе, и то:

- Униформа за генерале (комплет за све временске прилике);
- Униформа за официре (комплет за све временске прилике);
- Униформа за подофицире (комплет за све временске прилике);
- Униформа за припаднике Почасне јединице ОС БиХ (љетни и зимски комплет);
- Униформа за припаднике Војног оркестра ОС БиХ (љетни и зимски комплет).

Остале униформе на употреби у ОС БиХ

Поред наведених врста униформи које су на употреби у ОС БиХ, сви припадници ОС БиХ задужени су комплетима Јединствене теренске униформе ОС БиХ (дигитална шара).

Јединствену теренску униформу ОС БиХ носе војници по уговору у ОС БиХ, приликом обављања свакодневних радних задатака и активности у служби, док остала професионална војна лица (генерали, официри и подофицири) Јединствену теренску униформу носе приликом реализације активности у теренским условима и другим активностима у складу са важећим упутствима и процедурама из ове области.

На приједлог ЗШ ОС БиХ, Министарство одбране БиХ је усвојило и покренуло питање набавке специјалне летачке опреме за 110 (стотину десет) припадника за рангиране и нерангиране чланове посада.

Поред напријед наведених комплекта специјалне униформе, у ОС БиХ се користе и различити други комплекти специјалне и радно-заштитне опреме.

Значај и улога парламентар

Припадници Оружаних снага, у складу с препоруком Парламентарне скупштине Савјета Европе, сматрају се униформисаним грађанима који морају уживати једнаке основне слободе, укључујући и оне дефинисане Европском конвенцијом о људским правима и Европском социјалном повељом. То значи да морају имати механизме заштите својих права и достојанства као и сви остали грађани, у складу с ограничењима које намећу специфични захтјеви обављања војних дужности. Евидентно је да се од припадника Оружаних снага не може очекивати да поштују међународно хуманитарно право и људска права током свог дјеловања уколико се поштовање људских права не осигура у редовима војске, због чега је нужно да се свијест о заштити људских права шири у свим сегментима оружаних структура једне земље. Институција парламентарног војног повјереника БиХ успостављена је Законом о парламентарном војном повјеренику БиХ, који је на снагу ступио 07.07.2009. године. Овим

је успостављен нови институт у области заштите људских права и слобода, специјализован искључиво за заштиту људских права и слобода војних лица и кагета у Оружаним снагама БиХ и Министарству одбра-

не БиХ. Заједничка комисија за одбрану и безбједност БиХ за првог парламентарног војног повјереника БиХ именовала је Бошка Шиљековића. Мандат првом војном повјеренику почео је 16.9.2009. године. Парламентарни војни повјереник БиХ независан је повјереник Парламентарне скупштине БиХ чији је циљ јачање владавине права, за-

штите људских права и слобода војних лица и кагета у ОС и МО БиХ, како је то гарантовано Уставом БиХ и међународним споразумима. Предвиђено је да војни повјереник ради на професионалним основама, не заступајући, не штитећи нити подривајући интересе било које политичке странке, регистроване организације или удружења, или било којег народа у БиХ.

Циљеви успостављања институције војног повјереника

Циљ успостављања функције парламентарног војног повјереника БиХ је повећање повјерења у војни сектор путем стварања веће транспарентности у цијели административни процес који се проводи у МО и ОС БиХ, без довођења у питање војне хијерархије, ауторитет војног командног ланца или смањења војне готовости. Војни повјереник је независан и за свој рад одговара Парламентарној скупштини БиХ.

Професионализам и етичко понашање војних лица

Повјерење грађана Босне и Херцеговине у лични интегритет и вјерност Уставу и законима Босне и Херцеговине од стране њених припадника, као и у оспособљеност Оружаних снага БиХ, ниједног тренутка не смије бити доведено у питање. Омогућавање и подстицање мировног процеса, те подршка стабилности и интеграцији Босне и Херцеговине у структуре евроатлантске безбједности не смију бити ком-

промитовани ни пријашњим, ни садашњим дијелима било ког припадника, а посебно високих званичника Оружаних снага и Министарства одбране БиХ. У складу с тим, ступањем на снагу Закона о одбрани и Закона о служби у ОС БиХ 01. јануара 2006. године успостављен је Генерални инспекторат као засебна цјелина МО БиХ са мисијом да осигура да се војна лица понашају у складу са законом и другим прописима који се односе

на сукоб интереса, професионализам и етичко понашање. У суштини Генерални инспекторат МО БиХ вуче корене из 1999. године када је од стране команданта СФОР-а успостављена Канцеларија Генералног инспектора са основним задатком да надзире поштовање војног дијела Општег оквирног споразума за мир и Поглавља 14. Упутства странама Команданта ЕУФОР-а и Команданта НАТО-а.

Данас систем инспектора поред Генералног инспектората МО БиХ чине и инспектори у командама и јединицама ОС БиХ. Систем инспектора своју мисију извршава кроз функције обуке, пружања помоћи и спровођење истрага и прелиминарних истрага. Обука из области етике и професионализма као и обука о систему и

ног војног повјереника БиХ

Надлежности и овлаштења парламентарног војног повјереника

Надлежности парламентарног војног повјереника су истраживање специфичних питања по упутству Парламентарне скупштине БиХ и Заједничке комисије за одбрану и сигурност БиХ, те истраживање околности које упућују на кршење људских права и слобода војних лица и кадета на основу притужби или на властиту иницијативу. У обављању послова из своје надлежности војни повјереник има право да од министра одбране БиХ и особља подређеног министру захтјева информације и приступ евиденцији, да саслуша подносиоца притужбе, свједока и стручњака, те да препусти надлежној институцији да ријешити питање (сарадња с Генералним инспекторатом). Такође, има право да изда одговорајућу препоруку надлежној институцији, да подноси годишње и специјалне извјештаје Парламентарној скупштини БиХ, да питање проследи

надлежним органима за кривичне или дисциплинске поступке, да захтјева извјештаје од министра одбране БиХ и у било којем тренутку да посјети јединице и команде ОС БиХ. Свако војно лице или кадет у ОС и МО БиХ

има право да непосредно контактира с војним повјереником, без посредовања званичних служби, те да поднесе притужбу. У случају предаје притужбе надлежној јединици у којој подносилац служи, одговорно лице обавезно је у што краћем року, мимо линије командовања и контроле, да притужбу на наприкладнији начин

упути војном повјеренику. У току 2010. године запримљено је 132 притужбе, које се према садржини и проблемима који су њима обухваћени, могу подијелити у сљедеће групе, и то:

1. статусна питања у вези с окончањем професионалног ангажмана у ОС БиХ - 48
2. процес унапређења припадника Оружаних снага БиХ кроз поступак чиновња - 31
3. примјена Закона о платама и накнадама у институцијама БиХ, посебно у сегменту који се односи на накнаду трошкова становања и пријезова - 23
4. остала питања - 2
5. обраћање цивила ангажованих у Оружаним снагама БиХ - 23
6. анонимне притужбе - 5

Канцеларија парламентарног војног повјереника БиХ ријешила је 75 притужби. Иначе, војни повјереник током 2010. године посјетио је 27 касарни Оружаних снага БиХ.

начину рада инспектора се проводи са свим новопримљеним припадницима ОС БиХ у Центру за основну обуку, као и са свим осталим припадницима ОС БиХ у командама и јединицама ОС БиХ. Функција пружања помоћи представља неформални процес прикупљања информација у циљу рјешавања одређених проблема и представља својеврсног војног омбудсмена унутар ОС и МО БиХ. За разлику од пружања помоћи прелиминарне истраге и истраге су више формализовани поступци које проводе инспектори у вези са утврђивањем чињеница неопходних како би команде органу дали основу за одлучивање и дјеловање и често садрже наводе о непрописном поступању од стране неког појединца. Поред ових функција, Генерални инспекторат МО БиХ је активно учествовао у изради прописа који регулишу његова овлаштења и методе рада.

Активности на изради документа "Преглед одбране"

Израда документа „Преглед одбране“ врши се у оквиру партнерског циља PG 0001 „Одбрамбени планови“, који је дефинисан документом Процес планирања и ревизије (PARP), усвојеним од стране чланица НАТО-а у фебруару 2009.године. Документом Индивидуални партнерски акциони план (IPAP) усаглашена је потреба израде наведеног документа.

Активности везане за израду наведеног документа се одвијају у координацији са НАТО штабом у Сарајеву и Бриселу, те компанијом MPRI, као и Министарством одбране Краљевине Норвешке, са којима је усагла-

шен концепт и методологија израде „Прегледа одбране“. Завршена је радна верзија свих поглавља документа и основни елементи Плана модернизације Оружаних снага БиХ. Предстоје потребна усаглашавања са

Предсједништвом БиХ и Заједничком комисијом за одбрану и безбједност Парламента БиХ, након чега ће се приступити изради коначног приједлога документа "Преглед одбране". Процес израде "Прегледа одбране" подразумијева израду потребног броја прегледа, студија и анализа о постојећем стању, те дефинисање циљева програма изградње тог система на дугорочној основи који би у начелу покривао период од 2010. до 2020. године.

Циљеви израде документа „Преглед одбране“ су:

- израда свеобухватне анализе тренутног стања одбрамбеног сектора у БиХ,
- дефинисање потребних способности Оружаних снага БиХ у складу са установљеним одбрамбеним изазовима, задацима и мисијама,
- дефинисање основа визије и дугорочног развоја Оружаних снага БиХ,
- омогућавање даљњег процеса евроатлантских интеграција.

Документ „Преглед одбране“ ће након усаглашавања у Министарству одбране и ЗШ ОС БиХ одобрити Предсједништво БиХ, те Парламентарна скупштина БиХ са аспекта прихватања "Плана модернизације Оружаних снага БиХ" који је везан за будућа финансијска улагања у одбрамбени сектор. Када буде усвојен, овај документ ће бити основа за усклађивање одређеног броја закона, одлука и других аката на свим нивоима у БиХ којим су дефинисана питања из безбједносног и одбрамбеног сектора.

Жене у Ору

Од 9.073 попуњених формацијских - радних мјеста у командама и јединицама Оружаних снага БиХ, 507 формацијских - радних мјеста попуњено је лицима женског пола и то: официра - 55, подофицира - 125, војника - 168 и ЦЛ - 159.

ПРЕГЛЕД

заступљености жена у попуни ОС БиХ по чиновима

Категорија		Лични чин	СВЕГА	
ПРОФЕСИОНАЛНА ВОЈНА ЛИЦА	Официри	Brigadir	1	
		Пуковник	4	
		Мајор	9	
		Капетан	20	
		Поручник	7	
		Потпоручник	14	
		СВЕГА ОФИЦИРА	55	
	Подофицири	Заставник I класе	4	
		Заставник	7	
		Старији водник I класе	23	
		Старији водник	35	
		Водник	56	
		СВЕГА ПОДОФИЦИРА	125	
	Војници	Каплар	18	
		Војник I класе	28	
		Војник	122	
		СВЕГА ВОЈНИКА	168	
	СВЕГА ПВЛ			348
	Грађанска лица			159
УКУПНО ЖЕНА У ОС БиХ			507	

Жене које се налазе у ОС БиХ углавном су завршиле цивилне школе, а образовање за војнички позив употпуниле су кроз разне индивидуалне и институционалне едукације. Мјерило успјешности је, као и у другим војскама, лични чин и дужност која се обавља. Заступљене су у свим родовима и службама, од санитарске, преко пјешадијске, интендантске, информатичке, финансијске, персоналне, те административно-техничке, до одређених дужности у области телекомуникација, логистичке дужности као што су руковаоци, али и кувари и помоћно особље у кухињама и ресторанима. Припаднице ОС БиХ учествовале су и у мисијама подршке миру у Етиопији, Еритреји и Ираку.

Прва ротација Пјешадијске јединице Оружаних снага БиХ у Авганистану, у свом саставу такође има жену. Жене су, дакле, присутне у миро-

вним операцијама у најзахтјевнијој форми као војни посматрачи, деминери и пјешадинци. Примјетно је повећање интереса младих жена за професионалну војну службу у Оружаним снагама БиХ, што потврђује пријем нових генерација војника путем Јавних огласа. Потребно је, такође, нагласити да је од укупног броја пријављених кандидата,

значајан број дјевојака успјешно завршило обуку, са одличним резултатима.

Жаним снагама БиХ

Равноправност полова

Представници/це Министарства одбране БиХ протеклих година активно су учествовали у раду Агенције за равноправност полова БиХ и другим активностима кроз које се афирмисала родна равноправност. Они су уједно и чланови Координационог тијела за имплементацију УН Резолуције 1325 у Босни и Херцеговини. Веома битне активности одвијале су се кроз реализацију садржаја Gender акционог плана (ГАП) Босне и Херцеговине, учешће у Радној групи за израду Акционог плана за имплементацију УН Резолуције 1325 у Босни и Херцеговини за период 2010 - 2013. (објављен у „Службеном гласнику БиХ“ број 92, од 8. новембра 2010. године), гдје су јасно дефинисани циљеви и активности, од виталног значаја за имплементацију ове Резолуције у Босни и Херцеговини, из надлежности Министарства одбране БиХ. Битно је истаћи да је Босна и Херцеговина прва земља у региону која је усвојила Акциони план

за имплементацију УН Резолуције 1325 и једна од 19 земаља у свијету које имају усвојен овај план. Министарство одбране БиХ је у циљу унапријеђења стања у овој области остварило сарадњу и са ЕУФОР-ом, НАТО штабом у Сарајеву и ПСОТЦ-ом. Припадници/це Министарства одбране и Оружаних снага БиХ су учествовали на радионицама, које су организовали НАТО штаб у Сарајеву и ПСОТЦ, а везане су за унапријеђење положаја жена у Сектору безбједности.

Поштовање принципа равноправности полова у МО и ОС БиХ

Када је у питању поштовања принципа равноправности полова у МО и ОС БиХ стање је сљедеће:

- У МО и ОС БиХ се поштује принцип равноправности полова и настоји се осигурати практична примена тог принципа. Законска и подзаконска регулатива из надлежности Министарства одбране, и поред тога што у њу није уграђена родна политика, пружа исте могућности свим припадницима и припадницама МО и ОС БиХ,

- Тренутно стање заступљености жена у МО и ОС БиХ је, ако се има у виду ситуација по овом питању у другим државама гдје се заступљеност жена у Оружаним снагама креће од 0,02% до 18%, задовољавајуће, али постоји одређени дебаланс,

- Од укупног броја запослених у МО БиХ жене су процентуално заступљене са 36,4%, док су жене у односу на укупан број цивилних лица у ОС БиХ заступљене са

23,8%. Од укупног броја припадника ОС БиХ жене су процентуално заступљене 5,4%,

- Промовисање војног позива, то јесте предузимањем промотивних мера позитивне акције, настоје се елиминисати предрасуде које су засноване на идеји инфериорности или супериорности било ког пола. Присутно је мишљење да је нужно наставити са афирмацијом војног позива унутар босанскохерцеговачког друштва, уз наглашавање чињенице да су МО и ОС БиХ подједнако отворени за све грађане и грађанке Босне и Херцеговине, који/е испуњавају прописане законске услове.

- Евидентан је тренд повећаног интереса лица женског пола за пријем у Оружане снаге БиХ: од 23 кандидаткиње, које су се пријавиле на први оглас, до 384 колико се пријавило на последњи оглас,

- У настојању да се постојеће стање попуне у МО и ОС БиХ измјени и да се повећа број жена професионалних војника, кроз план петогодишњег развоја ОС БиХ 2010-2015. година, предвиђено је квантитативно и квалитативно повећање бројне заступљености жена на 10%.

Вјерска служба у МО и ОС БиХ

Организација и начин функционисања целокупног вјерског живота у МО и ОС БиХ регулисан је Правилником о организацији и начину функционисања вјерске службе у МО и ОС БиХ. Правилник регулише вјерску службу као дио структуре МО и ОС БиХ са задатком организације и осигурања целокупног вјерског живота у МО и ОС БиХ. У складу са тим министар одбране потписао је споразуме са Врхбосанском надбискупијом, Православном црквом и Исламском вјерском заједницом у БиХ, којим је регулисано питање успостављања, организације и начина функционисања вјерске службе у МО и ОС БиХ.

Војно муфтијство

Министарство одбране БиХ је у одређеној мјери за бригу о сваком појединцу које треба ангажовати за потребе циљева одбране и укупне мисије Оружаних снага БиХ основало Вјерску службу. Споразум о оснивању, организовању и начину функционисања Војног муфтијства као саставног дијела

јединствене вјерске службе у МО и ОС БиХ потписан је 11.09.2007. године. Организовање Војног муфтијства има за циљ да кроз осигурање вјерских права и слобода муслимана допринесе стратешким циљевима функционисања целокупног одбрамбеног система МО и ОС. Правилник о организовању и начину функционисања вјерске службе у МО и ОС БиХ уређује начин функционисања целокупног вјерског живота муслимана, православаца, католика и других. Војно муфтијство у саставу вјерске службе легитимни је представник Исламске заједнице у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ. У саставу Војног муфтијства постоје уреди за организовање вјерског живота: Уред Војног муфтије у Министарству одбране, Уред Главног имама у Заједничком штабу ОС БиХ, Уред Штабног имама и уреди

бригадних и батаљонских имама у командама јединица. Уред Војног муфтије води, усмјерава и координира рад војних имама у оквиру улоге Исламске заједнице у БиХ и потреба свих структура у МО и ОС БиХ.

Војни имами су савјетници команданата из области разумијевања вјерских потреба муслимана. Обезбјеђују адекватне услове за обредне активности, предводе вјерске обреде и брину да сви облици вјерског живота буду реализовани на примјерен начин. Војни имами на адекватан и смислен начин дају упутства о моралу и етици, те пружају потребну подршку свим припадницима Оружаних снага БиХ у редовним и ванредним ситуацијама. Војни имами, непосредним контактима и другим методама, доприносе бољим међуљудским односима. Они прате исламски календар и припремају програм за обиљежавање значајних датума, планирају и предлажу уређење простора, те проведу низ других активности из ове области. У саставу Војног муфтилука је 13 имама који у одређеном околностима, на свим војним локацијама организују вјерски живот. С тим у вези у осамнаест војних месцида је организовано обављање дневних намаза, џума намаз петком у десет војних месцида, док су на осталим локацијама обезбјеђени услови за прописане обреде муслимана. Војни имами учествују у војним и културно-вјерским манифестацијама, а у војним месцидима обиљежавају значајне датуме из исламског календара. Војно муфтијство у систему одбране употпуњује Вјерску службу МО и ОС БиХ развијањем квалитетне сарадње са свим чиниоцима друштвене структуре. Ангажовани кадрови су стално у процесу усавршавања рада за припрему и одговоре на све изазове који се проводе и могу поставити пред одговорне у систему одбране.

Канцеларија православног душебрижништва

У складу са Споразумом и Правилником о вјерској служби у МО и ОС БиХ, Православно душебрижништво је задужено за организацију вјерског живота православних вјерника-припадника МО и ОС БиХ. Од формирања до данас, ова посебна организациона целина у МО БиХ свој рад темељи на објективним војним потребама. Сечена искуства у раду доприносе значајном напретку у испуњавању

вјерских слобода и права свих припадника МО и ОС БиХ. Професионално учешће војних свештеника у ОС БиХ има позитиван утицај на целокупан развој система одбране БиХ. Резултат тога је

побољшање међусобне комуникације и односа у раду свих војних лица. Активности Православног душебрижништва спроводе се на основу смјерница Светог архијерејског синода СПЦ, који преко надлежног војног Архијереја остварује увид о стању вјерског живота православних вјерника у војсци БиХ. Реализацију поменутих активности омогућује Годишњи план рада који одобрава министар одбране БиХ. Циљ је успостављање унутрашње снаге заједнице, која се огледа у његовању духовних вриједности човјека. Сходно томе, акценат у раду представника Православног душебрижништва јесу богослужбене активности (редовна и празнична богослужења, институционално обиљежавање значајних празника, обиљежавање годишњица ВРС, помени страдалим браниоцима Отаџбине и др.). Такође, веома је значајан и духовнички рад који се манифестује кроз лична духовна савјетовања, молитвено-духовне скупове и др. У циљу јачања моралне свијести и потребе за духовним уздицањем у животу и раду војних лица, организују се разна предавања, пројекције филмова и разговори о темама вјерског живота и културно-историјског наслеђа, као и дистрибуција књига и часописа вјерског садржаја. Овакв вјерски и едукативни рад доприноси јачању међусобне комуникације и узајамном поштовању, чији су врхунац свестрана уважавања свих припадника ОС БиХ. Поклоничка путовања представљају синтезу свих наведених активности и она се трудом и залагањем војних свештеника одржавају редовно. Функционисање вјерске службе даје најбољи примјер испуњавања обавеза и тежњи БиХ на путу ка европским и евроатланским интеграцијама. Ово је нарочито изражено прихватањем

исте као основне потребе, а не обавезе, од стране припадника ОС БиХ. Православно душебрижништво ће дјеловати са истом тенденцијом у наредном периоду, а према условима које обезбједи МО БиХ. Након двоипогодишњег рада већ се назире јасне контуре повјерења изграђеног у односима вјерник - војни свештеник, што доприноси упознавању основа православне вјере и односу према Цркви у цјелини. Војни свештеници ће и убудуће својим личним животом, радом и хришћанским односом према ближњима указивати на прави пут свима онима који чезну за спасењем.

Уред католичког душебрижништва

Уред католичког душебрижништва постао је саставни дио јединствене вјерске службе у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ на основу Споразума о успостављању, устројавању и начину дјеловања католичког душебрижништва закљученог 11. септембра 2007. године између Савјета министара БиХ и Врхбосанске надбискупије.

Активности Уреда католичког душебрижништва односе се на организовање мисних и других литургијских славља за вјернике – католике упосленике МО БиХ, војнике, подофицире, официре и

цивилна лица у ОС БиХ, духовне припреме на Божић и Ускрс, ходочашћа, духовне вјежбе, организовање предавања, организовање конференција и округлих столова, набавку и дистрибуцију католичке штампе, издавачку дјелатност и припремање вијести за Католичку штампарску агенцију Бискупске конференције Босне и Херцеговине о вјерским догађањима које организују Уред католичког душебрижништва МО БиХ и Уреди католичког душебрижништва у ОС БиХ. Католичко душебрижништво у Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ је својим активностима постало грана у цјелокупном пасторалном животу Католичке цркве на овим просторима. Свети отац Бенедикт XVI основао је 01.02. 2011. године Војни ординаријат у Босни и Херцеговини, те именовао монс. др Тому Вукшића првим војним бискупом.

51. Свјетско војно првенство у скијању

У организацији Министарства одбране и Оружаних снага БиХ, на олимпијским планинама Игману, Јахорини и Бјелашници од 21.

до 26. 02. 2011. године одржано је 51. Свјетско војно првенство у скијању. Такмичило се у четири дисциплине и то: алпска дисциплина велеслалом и нордијским дисциплинама биатлон, патролно трчање и cross country, у мушкој и женској конкуренцији. На Јахорини су била такмичења у дисциплинама биатлон за мушкарце и жене и патролном трчању, на Игману су одржана такмичења у нордијском трчању на 10 и

15 км, а на Бјелашници су одржане трке у велеслалому. Укупно се такмичило 325 спортиста из 23 државе, а Оружане снаге БиХ представљало је 23 такмичара и једна такмичарка. Са припремама за организацију Свјетског првенства се почело након што је Генерална скупштина ЦИСМ-а на 64. засједању у мају 2009. године у Суринаму донијела одлуку да се организација 51. Свјетског војног првенства у скијању повјери Министарству одбране и Оружаним снагама БиХ. Припреме су подразумијевале ангажовање свих капацитета Оружаних снага БиХ, прије свега ангажовање инжењеријских јединица које су заслужне за одлично инфраструктурно уређење стаза, прилазних путева, објеката за смјештај такмичара и боришта и локација на којима су се такмичења одржавала. Такође, ангажовани су капацитети ОС БиХ за свеобухватну логистичку, телекомуникацијску,

безбједносну подршку и медијску подршку. Све ово је реализовано уз потпуно људско и материјално ангажовање свих припадника ОС БиХ. Министарство одбране и Оружане снаге БиХ су

за организацију 51. Свјетског војног првенства у скијању добили све похвале, а оптимално припремљене стазе на олимпијским бориштима и капацитети који су били на располагању такмичарима и гостима, показали су спремност за организовање и највећих свјетских такмичења.

Ово значајно војно првенство одржано је под окриљем ЦИСМ – Међународна војна спортска асоцијација, која броји 133 земље чланице из Европе, Африке,

Азије и Америке. ЦИСМ организација свјетских војних првенстава има за циљ промоцију спортских активности међу припадницима Оружаних снага као средство јачања мира у свијету. Овај идеал се остварује кроз мото ЦИСМ-е "Пријатељством кроз спорт".

Оружане Снаге БиХ су на 62. Генералној скупштини ЦИСМ-а, која је одржана у Буркина Фасо маја 2007. године, примљене у чланство ЦИСМ-а као 128. чланица.

Bosne i Hercegovine
Босне и Херцеговине